

Representatie van vluchtelingen in het nieuws

Hoe het NOS Journaal bijdraagt aan het beeld van de vluchteling als ‘de ander’.

Amoo Sayed (4291778)

Universiteit Utrecht

MA Film- en televisiewetenschap

Masterscriptie

Blok 1, 2015/2016

Begeleider: dr. Judith Keilbach

Tweede lezer: dr. Laura Copier

VERKLARING: INTELLECTUEEL EIGENDOM

De Universiteit Utrecht definieert het verschijnsel “plagiaat” als volgt:

Van plagiaat is sprake bij het in een scriptie of ander werkstuk gegevens of tekstgedeelten van anderen overnemen zonder bronvermelding. Onder plagiaat valt onder meer: het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing; het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing; het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing; het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing; het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder verwijzing. Een parafraze mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen; het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk; het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat; ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde; het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

Ik heb de bovenstaande definitie van het verschijnsel “plagiaat” zorgvuldig gelezen, en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte essay / werkstuk niet schuldig heb gemaakt aan plagiaat.

Naam: Amoo Sayed

Studentnummer: 4291778

Plaats: Utrecht

Datum: 9 november 2015

Handtekening:

A. Sayed

Samenvatting

De vluchtelingenproblematiek is de afgelopen tijd veelvuldig in het nieuws geweest en eerder onderzoek heeft uitgewezen dat vluchtelingen vaak negatief en als ‘anders’ worden gerepresenteerd. In dit onderzoek is er gekeken naar hoe het NOS JOURNAAL bijdraagt aan de representatie van de vluchteling als ‘de ander’ door te letten op de structurering van de berichtgeving, de wijze van representatie van vluchtelingen en de wijze waarop identiteiten worden geconstrueerd. Hiervoor zijn negen nieuwsfragmenten van het NOS JOURNAAL van de maand augustus van 2015 geanalyseerd met behulp van een tekstuele analyse om na te gaan welke strategieën worden toegepast om de vluchteling als ‘de ander’ te representeren. Daarnaast is er onderzocht of er een ‘wij’- of een ‘zij’-relatie geconstrueerd wordt tussen de kijker en de gerepresenteerde vluchtelingen. Uit de analyse is gebleken dat de berichtgeving over vluchtelingen gestructureerd is in een verhaalvorm, dat vluchtelingen vaker als ‘de ander’ worden gerepresenteerd en dat er vaker een ‘zij’-relatie wordt geconstrueerd tussen de kijker en de vluchtelingen. Echter is dit beeld van de vluchteling als ‘de ander’ niet altijd eenduidig en zijn er genoeg positieve representaties aan te wijzen in vergelijking met eerder onderzoek. Bovendien ligt de oorzaak van de representatie van de vluchteling als ‘de ander’ ook bij de beperkingen die nieuwsmedia kennen in het representeren van de gebeurtenissen. Dat neemt niet weg dat zolang het NOS JOURNAAL de vluchteling vaker als ‘de ander’ representeert, de referentiekaders en overtuigingen over vluchtelingen als ‘de ander’ blijven bestaan bij de kijker.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
Opbouw scriptie	6
2. Theoretisch kader	8
2.1 Nieuwsstructuren.....	8
2.2 Consensus.....	9
2.3 Nieuws over vluchtelingen.....	10
2.4 Othering.....	11
3. Methode.....	13
3.1 Tekstuele analyse	13
3.2 Onderzoeksmateriaal.....	14
4. Representatie van vluchtelingen	15
4.1 Structuur en narratief van nieuwsfragmenten.....	15
4.2 Constructie van identiteiten.....	16
4.2.1 Massa vs. individualiteit	16
4.2.2 Introductie van sprekers	18
4.2.3 Positionering van de kijker	19
5. Conclusie	23
Discussie	24
Bibliografie.....	26
Literatuur.....	26
Online bronnen.....	27
Lijst van figuren.....	29
Bijlage	30

1. Inleiding

Op 4 september 2015 stelt het hoofd van de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) in een officiële verklaring dat Europa te maken heeft met de grootste toestroom van vluchtelingen in tientallen jaren.¹ De berichtgeving over de komst van deze vluchtelingen heeft de Nederlandse nieuwsuitzendingen gedomineerd in de maand augustus van 2015.

Nieuwsmedia selecteren, bewerken en vormen de gebeurtenissen – in dit geval over de vluchtelingen – tot representatieve beelden om een ‘verhaal’ te produceren.² De wijze waarop een nieuwsuitzending het nieuws structureert valt binnen de *consensus*, binnen de gedeelde referentiekaders en overtuigingen van het publiek, zodat het voor de kijker begrijpelijk is.³ In de representatie van mensen in televisienieuws kunnen nieuwsmedia verschillende strategieën inzetten om een relatie te creëren tussen de kijker en de afgebeelde mensen. Dit kan een ‘wij’-relatie zijn, waarbij de kijker zich kan herkennen in de mensen die gerepresenteerd worden, of een ‘zij’-relatie wanneer de kijker een afstand ervaart met de gerepresenteerde mensen.⁴

Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat vluchtelingen vaak negatief en als ‘anders’ worden gerepresenteerd in het nieuws.⁵ Hierbij wordt de strategie van *othering* toegepast, waarbij niet-westerse personen als ‘de ander’ worden gerepresenteerd.⁶ Dit gebeurt onder andere door mensen stereotypisch en gesimplificeerd te representeren.⁷ Dit onderzoek richt zich op de representaties van vluchtelingen in het NOS JOURNAAL om te onderzoeken of zij bijdragen aan de beeldvorming van de vluchteling als ‘de ander’. Specifiek worden nieuwsfragmenten geanalyseerd van de maand augustus 2015, om na te gaan welke strategieën worden ingezet om identiteiten te construeren in de representatie van vluchtelingen en tot welke relatie dit kan leiden tussen de kijker en de gerepresenteerde vluchtelingen. Door een tekstuele analyse uit te voeren kan er inzicht verkregen worden in de wijze waarop vluchtelingen worden gerepresenteerd in het NOS JOURNAAL. De tekstuele kenmerken van een representatie hebben invloed op het beeld dat we hebben

¹ "Verklaring van de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties, António Guterres, over de vluchtelingencrisis in Europa," UNHCR, geraadpleegd 1 september 2015, <http://www.unhcr.nl/home/artikel/91ed4f8bd775daed2d94a68d039b73f2/verklaring-van-de-hoge-commissaris-v.html>.

² Stuart Hall, "The Structured Communication of Events," in *Society and the Social Sciences: An Introduction*, ed. David Potter (Londen, New York: Routledge, 1989), 276.

³ Hall, "Structured Communication of Events," 277.

⁴ John Hartley, "Home Help for Populist Politics: Relational Aspects of TV News," in *Tele-ology. Studies in Television*, (Londen, New York: Routledge, 1992), 75-77.

⁵ Zie bijvoorbeeld Teun van Dijk, "News Racism: A Discourse Analytical Approach," in *Ethnic Minorities and the Media: Changing Cultural Boundaries*, ed. Simon Cottle (Maidenhead: Open University Press, 2000), 48.

⁶ Stuart Hall, "The West and the Rest: Discourse and Power," in *Formations of Modernity*, ed. Stuart Hall en Bram Gieben (Cambridge: Polity Press, 1992), 308.

⁷ Hall, "The West and the Rest," 307-308.

van andere mensen en hoe wij bijvoorbeeld over vluchtelingen denken.⁸ Hieruit volgt de hoofdvraag van dit onderzoek:

Hoe draagt het NOS Journaal bij aan de representatie van de vluchteling als ‘de ander’?

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld met betrekking tot de representatie van vluchtelingen in het NOS JOURNAAL van augustus 2015:

1. *Hoe is de berichtgeving gestructureerd?*
2. *Hoe worden vluchtelingen gerepresenteerd?*
3. *Hoe worden verschillende identiteiten geconstrueerd?*

Dit onderzoek tracht meer inzicht te bieden in welke rol nieuwsmedia kunnen spelen in het maatschappelijk debat rondom de vluchtelingenproblematiek. We zien dat er op politiek niveau keuzes gemaakt worden die vaak gebaseerd zijn op representaties van gebeurtenissen en mensen in het nieuws, waarbij de tekstuele kenmerken van de representatie van invloed kunnen zijn.⁹ Daarnaast is het zo dat de wijze waarop mensen het nieuws begrijpen in relatie staat tot hoe zij situaties en gebeurtenissen definiëren en welk politiek beleid ze steunen.¹⁰ Verder probeert het een academische bijdrage te leveren door de representatie van vluchtelingen in de hedendaagse geschiedenis te onderzoeken, daar representaties van vluchtelingen in het nieuws door de tijd heen kunnen veranderen. Tevens is dit ook een beperking van het onderzoek, omdat dit onderzoek zich richt op één specifieke maand betreft het een momentopname. Echter is het nog steeds van waarde om te onderzoeken op welke wijze vluchtelingen in de NOS JOURNAAL worden gerepresenteerd en of dit bijdraagt aan de representatie van de vluchteling als ‘de ander’, aangezien het maatschappelijk debat rondom vluchtelingen op dit moment gaande is.

Opbouw scriptie

Allereerst zullen er in het theoretisch kader de concepten besproken worden die het kader vormen van dit onderzoek. Het is van belang om aan te tonen op welke wijze nieuwsmedia, en in het specifiek televisienieuws, te werk gaan en hierbij komt Stuart Hall's concept van *consensus* aan bod.¹¹ Daarna wordt dit onderzoek in het wetenschappelijk debat geplaatst door middel van een reflectie op eerder onderzoek

⁸ Terence Wright. "Moving Images: The Media Representation of Refugees," *Visual Studies* 17.1 (2002): 64.

⁹ Michael Shapiro, "Textualising Global Politics," in *Discourse Theory and Practice: A Reader*, ed. Margaret Wetherell, Stephanie Taylor en Simeon Yates (Londen: Sage, 2001), 318-319.

¹⁰ Hall, "Structured Communication of Events," 279.

¹¹ Hall, "Structured Communication of Events," 277.

met betrekking tot representaties van vluchtelingen in nieuwsberichtgeving. Vervolgens wordt Hall's discours van *the West and the Rest* en Edward Said's discours van orientalisme aangehaald om het concept en de strategie van *othering* toe te lichten, dat later toegepast zal worden in de analyse.¹² Om de hoofd- en deelvragen te beantwoorden zal er een tekstuele analyse uitgevoerd worden en hierbij zal John Hartley's constructie van een wij-/zij-relatie in televisienieuws besproken worden.¹³ Ook het onderzoeksmateriaal van dit onderzoek wordt toegelicht en de beperkingen daarvan zullen behandeld worden in de methode- sectie. In de analysesresultaten zal eerst besproken worden hoe de berichtgeving van het NOS JOURNAAL is gestructureerd, om vervolgens na te gaan op welke wijze vluchtelingen worden gerepresenteerd en welke identiteiten er worden geconstrueerd. In de conclusie zullen de bevindingen samengebracht worden om antwoord te geven op de drie deelvragen en de hoofdvraag, waarna de beperkingen van het onderzoek worden besproken en suggesties voor vervolgonderzoek gedaan zullen worden.

¹² Zie Hall, "The West and the Rest," 308 en Edward Said, *Oriëntalisten*, vert. Wiecher Hulst (Amsterdam: Mets & Schilt, 2005), 27.

¹³ Hartley, 75-79.

2. Theoretisch kader

2.1 Nieuwsstructuren

Volgens Stuart Hall spelen moderne massacommunicatiesystemen, zoals een nieuwsuitzending, een ideologische rol.¹⁴ Zij verschaffen niet alleen informatie, maar construeren ook onze algemene maatschappelijke kennis over gebeurtenissen in onze samenleving en andere plekken op de wereld.¹⁵ In het geval van een nieuwsuitzending komt deze kennis in de vorm van ‘nieuws’, dat gedefinieerd wordt als “grote nationale en internationale gebeurtenissen met politieke, industriële of sociale significantie”.¹⁶ Hall beredeneert dat het maken van een nieuwsuitzending een gestructureerd proces is, doordat er keuzes gemaakt moeten worden over welke standpunten gerepresenteerd worden en welke buiten beschouwing worden gelaten, of bijvoorbeeld welke woorden er gebruikt worden in een nieuwsbericht.¹⁷ Nieuwsmedia moeten een selectie maken in de gebeurtenissen die als nieuwswaardig beoordeeld worden en dit structuren en vormen tot een ‘verhaal’.¹⁸ Het gevolg van de selectie en representatie van gebeurtenissen is dat een nieuwsuitzending voor haar publiek bepaalt wat ‘nieuws’ of nieuwswaardig is. Volgens Hall heeft dit niet zozeer te maken met de partijdigheid van nieuwsmedia, maar is dit een onvermijdelijke eigenschap van hoe nieuwsmedia te werk gaan.¹⁹ Het proces van ‘nieuws’ maken is complex, routinematig en het zorgt ervoor dat er op gestructureerde wijze betekenis wordt toegeschreven aan gebeurtenissen en hun representaties in een nieuwsuitzending.²⁰ Een oorzaak van het gegeven dat nieuwsmedia niet volledig ‘objectief’ en ‘onpartijdig’ kunnen zijn is dus dat de institutionele structuren van nieuwsmedia dat niet toelaten. Een nieuwsproductie is bijvoorbeeld gebonden aan “financiële beperkingen, deadlines, tijdsduur, formats en beschikbare bronnen”.²¹ Hierdoor wordt de nadruk gelegd op bepaalde aspecten van een gebeurtenis en worden andere aspecten als minder belangrijk beschouwd.²² Hall concludeert dat nieuwsmedia gebeurtenissen voor ons interpreteren en definiëren en dat we dus in acht moeten nemen dat een nieuwsuitzending slechts een representatie van de realiteit is, gecodeerd in boodschappen en betekenissen.²³

¹⁴ Hall, "Structured Communication of Events," 269-270.

¹⁵ Hall, "Structured Communication of Events," 270.

¹⁶ Hall, "Structured Communication of Events," 271.

¹⁷ Hall, "Structured Communication of Events," 278-279.

¹⁸ Hall, "Structured Communication of Events," 276.

¹⁹ Hall, "Structured Communication of Events," 273-274.

²⁰ Stuart Hall, "The Rediscovery of Ideology: Return of the Repressed in Media Studies," in *Culture, Society and the Media*, ed. Michael Guervitch et al. (Londen: Routledge, 1982), 60.

²¹ Teun van Dijk, *News Analysis: Case Studies of International and National News in the Press* (Hillsdale: LEA, 1988), 251.

²² Ibidem.

²³ Hall, "Structured Communication of Events," 276.

2.2 Consensus

Welke betekenissen toe worden toegekend aan de representaties in het nieuws is afhankelijk van de gedeelde referentiekaders en overtuigingen van het publiek.²⁴ Deze gedeelde referentiekaders en overtuigingen noemt Hall *consensus*.²⁵ Hiermee wordt niet verwezen naar consensus als een overeenstemming tussen verschillende partijen, maar naar de veronderstelde achtergrondkennis van het publiek om het nieuws te kunnen begrijpen.²⁶ Het concept van consensus wordt ook door andere wetenschappers aangehaald, hoewel zij het anders beschrijven. Hartley omschrijft nieuwsuitzendingen als bewijs voor een bepaald “cultureel klimaat”, dat terug te vinden is in de tekstuele elementen van het nieuws.²⁷ Een nieuwsuitzending of –fragment staat dus niet compleet op zichzelf, maar is onderdeel van een heersend discours in de samenleving. Pan en Kosicki stellen dat het domein waarin het nieuws opereert, uit gedeelde overtuigen over de samenleving bestaat.²⁸ Deze overtuigingen zijn alomtegenwoordig, geaccepteerd door een meerderheid van de samenleving en worden vaak als vanzelfsprekend beschouwd.²⁹

Nieuwsmedia zorgen ervoor dat zij het nieuws opbouwen en overdragen binnen de referentiekaders en overtuigingen van het publiek. Dit is niet altijd even gemakkelijk, omdat de consensus kan verschuiven, vooral als het controversiële kwesties betreft.³⁰ In het geval van de vluchtelingenproblematiek kan de consensus bijvoorbeeld zijn dat vluchtelingen geholpen moeten worden door Europese landen, of dat het grote aantal vluchtelingen gezien wordt als een dreiging voor de samenleving. Nieuwsmedia moeten altijd op zoek naar de gedeelde referentiekaders en overtuigingen van het publiek en wanneer deze niet duidelijk zijn, hebben nieuwsmedia zelf de macht om een bepaalde consensus te creëren.³¹ Nieuwsuitzendingen kunnen dus niet alleen bestaande referentiekaders en overtuigingen oppikken en reflecteren, maar tegelijkertijd ook produceren, doordat ze een veronderstelde consensus representeren.³² Een nieuwsuitzending kan gezien worden als een onderdeel van een vicieuze cirkel waarbij ideeën en standpunten over onze wereld worden opgevangen, gerepresenteerd en versterkt.³³ Wanneer bijvoorbeeld de overtuiging bestaat dat vluchtelingen ‘anders’ zijn dan wij, dan zullen zij ook zo gerepresenteerd worden en zal die overtuiging versterkt worden.

²⁴ Hall, "Structured Communication of Events," 277.

²⁵ Ibidem.

²⁶ Ibidem.

²⁷ Hartley, 75-76.

²⁸ Zhongdang Pan en Gerald M. Kosicki, "Framing Analysis: An Approach to News Discourse," *Political communication* 10.1 (1993): 57.

²⁹ Ibidem.

³⁰ Hall, "Structured Communication of Events," 278.

³¹ Ibidem.

³² Hall, "Structured Communication of Events," 279.

³³ Jaap van Ginneken, *Understanding Global News*, (Londen: Sage, 1998), 32.

2.3 Nieuws over vluchtelingen

Representaties van vluchtelingen in het nieuws is een onderwerp dat in het verleden veelvuldig is onderzocht. Eerder onderzoek heeft zich gericht op representaties van vluchtelingen in nationale kranten of representaties in televisienieuws van mensen die op de vlucht zijn voor oorlogen of natuurrampen.³⁴ Met betrekking tot de Nederlandse berichtgeving heeft Van Dijk onderzocht hoe vluchtelingen zijn gerepresenteerd in het nieuws.³⁵ Van Dijk heeft in zijn onderzoek naar de representatie van Tamil vluchtelingen naast een aantal dagbladen, ook de berichtgeving van het NOS JOURNAAL tussen november 1984 en mei 1986 geanalyseerd. Hieruit concludeerde hij dat de vluchtelingen voornamelijk negatief gerepresenteerd werden door de nadruk te leggen op hun illegaliteit, verwijzingen naar criminaliteit en de veronderstelling dat vluchtelingen willen profiteren van ‘onze’ welvaart.³⁶ Daarnaast kwamen de vluchtelingen zelden zelf aan het woord, waardoor zij als passieve actoren figureerden in de nieuwsberichten.³⁷ Deze representaties van vluchtelingen zijn volgens Van Dijk vergelijkbaar met “de algemene nieuwsberichtgeving over buitenlanders of etnische minderheden”.³⁸

Hoe nieuwsmedia vluchtelingen representeren bepaalt voor een groot deel hoe wij denken over vluchtelingen.³⁹ Als het om vluchtelingen gaat zijn nieuwsmedia vaak selectief in het kiezen van de beelden om vluchtelingen te representeren, er ontstaat zo een veralgemeniseerde representatie van ‘de vluchteling’.⁴⁰ Deze selectieve representatie leidt ertoe dat de vluchteling tot object wordt gereduceerd in het nieuws.⁴¹ Als kijker krijg je vaak dezelfde, herkenbare beelden van vluchtelingen te zien waardoor je niet meer het gevoel hebt dat je naar ‘gewone’ mensen zit te kijken maar naar een object, ‘de vluchteling’. Daarnaast wordt er niet genoeg aandacht geschonken aan de context van de situatie waarin vluchtelingen zich begeven, de problemen die ze als vluchteling ervaren of redenen waarom zij vluchten, wat ervoor zorgt dat de menselijke kenmerken van vluchtelingen verloren gaan in de representatie in het nieuws.⁴² Wanneer er achtergrondinformatie ontbreekt in de representatie in nieuwsberichtgeving, krijgt de vluchteling de rol van een “illegale vreemdeling” toebedeeld.⁴³ Hoewel beelden van hulpbehoevende vluchtelingen ook

³⁴ Zie bijvoorbeeld Majid Khosravini, "The Representation of Refugees, Asylum Seekers and Immigrants in British Newspapers: A Critical Discourse Analysis," *Journal of Language and Politics* 9.1 (2010): 1-28.

³⁵ Van Dijk, *News Analysis*, 248-254

³⁶ Van Dijk, *News Analysis*, 253.

³⁷ Ibidem.

³⁸ Ibidem.

³⁹ Wright, 64.

⁴⁰ Ibidem.

⁴¹ Ibidem.

⁴² Olga Guedes Bailey en Ramaswami Harindranath, "Racialized 'Othering'," in *Journalism: Critical Issues*, ed. Stuart Allan (Berkshire: Open University Press, 2005), 282.

⁴³ Wright, 64.

empathie kunnen opwekken bij de kijker, richt de algemene representatie van vluchtelingen zich vaak op negatieve factoren zoals criminaliteit, geweld en benadrukt het hun ‘anders zijn’.⁴⁴

2.4 Othering

In de representatie van vluchtelingen in het nieuws zien we dat zij vaak stereotypisch als afwijkend en als een dreiging voor ‘ons’ worden gerepresenteerd.⁴⁵ Het representeren van niet-westerse personen als ‘anders’ wordt *othering* genoemd en vindt volgens Hall haar oorsprong in het Europese kolonialisme:

The world is first divided, symbolically, into good-bad, us-them, attractive-disgusting, civilized-uncivilized, the West-the Rest. All the other, many differences between and within these two halves are collapsed, simplified - i.e. stereotyped. By this strategy, the Rest becomes defined as everything that the West is not - its mirror image. It is represented as absolutely, essentially, different, other: the Other.⁴⁶

Hall beschrijft hier een discours dat de wereld verdeelt in tweeën, namelijk het Westen en alles wat niet-westers is: ‘de rest’. Binnen dit discours dient *othering* als een strategie om de Westerse identiteit en superioriteit ten opzichte van de rest van de wereld te bevestigen en te versterken.⁴⁷ Ook Edward Said bespreekt een tweedeling en de strategie van *othering*, maar past dit toe op de Europese en islamitische cultuur.⁴⁸ Volgens Said is het discours van een tweedeling – dat hij oriëntalisme noemt – geconstrueerd in de Westerse samenleving sinds het Europese imperialisme “door er uitspraken over te doen, opvattingen over vast te leggen en hem te beschrijven”.⁴⁹ Het oriëntalisme biedt volgens Said het Westen een ‘ander’ waartegen de eigen identiteit kan worden afgezet.⁵⁰ Daarnaast wordt bij de constructie van het beeld van ‘de ander’ geen rekening gehouden met individualiteit, ‘de ander’ en de groep waartoe ‘de ander’ behoort wordt homogeen, onveranderlijk en in grote aantallen gerepresenteerd.⁵¹ We zien dus dat de strategie van *othering* op islamitische culturen toegepast kan worden, zoals Said dat doet, maar ook op de algemene culturele dynamiek tussen ‘het Westen en de rest’, zoals Hall die beschrijft.⁵²

⁴⁴ Bailey en Harindranath. 280.

⁴⁵ Van Dijk, "News Racism," 48.

⁴⁶ Hall, "The West and the Rest," 308.

⁴⁷ Hall, "The West and the Rest," 291-299.

⁴⁸ Said, 27.

⁴⁹ Said, 27. Met ‘hem’ bedoelt Said de Oriënt, het oosten in culturele zin. De Oriënt is volgens Said de tegenhanger van de Europese identiteit.

⁵⁰ Said, 28.

⁵¹ Said, 349, 354, 359-360, 373-374, 428.

⁵² Hall, "The West and the Rest," 308.

De strategie van *othering* en de constructie van tegengestelde identiteiten zien we ook terug in de representatie van vluchtelingen in het nieuws. Bailey en Harindranath zeggen hierover: “Binary oppositions constantly simplify complex situations (...) about refugees, which reach back to colonial representations of non-Western populations as duplicitous and dangerous to Western values”.⁵³ Representaties van vluchtelingen worden door nieuwsmedia gesimplificeerd op basis van de tweedeling die historisch gezien is ontstaan en de vluchteling wordt gerepresenteerd als ‘de ander’. Volgens Van Dijk lenen nieuwsberichten over vluchtelingen zich ook goed voor het denken in termen van ‘wij’ en ‘zij’, omdat het gaat om “etnische kwesties”.⁵⁴ Bovendien wordt de wij-zij verdeling versterkt door gebeurtenissen die behandeld worden in het nieuws over vluchtelingen. Wanneer er in het nieuws bericht wordt over vluchtelingen, gaan deze berichten vaak over nationale landsgrenzen en dat vluchtelingen – die niet op ‘ons’ lijken – deze kant op komen.⁵⁵ Berichten over grenzen en vreemde vluchtelingen benadrukken de verschillen en vergroten de afstand tussen ‘ons’ en ‘de ander’, tussen ‘wij’ en ‘zij’, tussen de kijker en de vluchteling.⁵⁶ Said beargumenteert dat Westerse media de culturele productie domineren door beelden en beschrijvingen over ‘de ander’ te produceren en zo de constructie van ‘wij’ en ‘zij’ in stand houden.⁵⁷

Naast de strategie van *othering*, kunnen ook de relationele aspecten van een nieuwsuitzending een rol spelen in de wij-zij verdeling. Hartley beargumenteert dat in een nieuwsuitzending, naast de nieuwslezer en de kijker, er een derde partij betrokken is, namelijk de afgebeelde personen in het nieuwsfragment.⁵⁸ De wijze waarop een nieuwsbericht gebracht wordt kan een rol spelen in de relatie tussen de kijker en de derde partij. Met deze derde partij kan een wij-relatie of een zij-relatie geconstrueerd worden.⁵⁹ De personen waarmee een zij-relatie geconstrueerd wordt, krijgen hierdoor een zij-identiteit en er ontstaat afstand tussen de kijker en deze personen.⁶⁰ In dit onderzoek zijn de gerepresenteerde vluchtelingen in de nieuwsfragmenten van het NOS JOURNAAL onderdeel van de zogeheten derde partij. Op welke wijze een wij- of een zij-relatie geconstrueerd kan worden met de derde partij zal in de methode-sectie toegelicht worden.

⁵³ Bailey en Harindranath. 277.

⁵⁴ Van Dijk, "News Racism," 36-37.

⁵⁵ Bailey en Harindranath. 277.

⁵⁶ Bailey en Harindranath, 280.

⁵⁷ Said, 359-360.

⁵⁸ Hartley, 76-77.

⁵⁹ Hartley, 77.

⁶⁰ Hartley, 77.

3. Methode

Om te achterhalen hoe vluchtelingen worden gerepresenteerd in het NOS JOURNAAL en hoe dit bijdraagt aan het beeld van de vluchteling als ‘de ander’, zullen nieuwsfragmenten van het NOS JOURNAAL onderworpen worden aan een tekstuele analyse. Hierdoor kan er inzicht verkregen worden in de wijze waarop het NOS JOURNAAL betekenis toevoegt aan de representaties van vluchtelingen in hun nieuwsuitzendingen.

3.1 Tekstuele analyse

Een tekstuele analyse biedt de mogelijkheid om nieuwsfragmenten te analyseren om na te gaan hoe gebeurtenissen en mensen gerepresenteerd worden.⁶¹ Hierbij gaat het niet om de accuraatheid van de representatie, omdat er simpelweg niet één juiste representatie van de werkelijkheid bestaat.⁶² Veel belangrijker is de wijze van representatie in de teksten. Fairclough stelt dat wanneer het gaat om representaties, de volgende vragen centraal staan: wat wordt er getoond, wat is er afwezig, welke generalisaties worden er gemaakt, hoe zijn gebeurtenissen geordend en wat is er toegevoegd aan de representatie?⁶³ Het doel van een tekstuele analyse is om te achterhalen welke betekenissen er worden geproduceerd door middel van de representaties in de nieuwsfragmenten. Zodoende kan er een *implied meaning* in de berichtgeving over vluchtelingen herkend worden, een toegevoegde connotatie in de representaties.⁶⁴

Naast de vragen van Fairclough, zal er in dit onderzoek ook gekeken worden naar de relationele aspecten van nieuwsuitzendingen zoals Hartley deze beschrijft. Volgens Hartley kan er een wij- of een zij-relatie gecreëerd worden met de derde partij door het camerastandpunt en de camerabeweging in nieuwsfragmenten te onderzoeken.⁶⁵ Hierbij heeft Hartley onderzocht vanuit welk standpunt er in het nieuwsfragment is gefilmd en of de kijker gelijk wordt gesteld met de gerepresenteerde personen (wij-relatie) of niet gelijk wordt gesteld (zij-relatie). Daarnaast heeft Hartley onderzocht of de camera meebeweegt met de acties en handelingen van de gerepresenteerde personen (wij-relatie) of niet meebeweegt (zij-relatie).

Een beperking van een tekstuele analyse is dat het gebaseerd is op de interpretatie van het onderzoeksmateriaal. Het is mogelijk dat een andere onderzoeker, het onderzoeksmateriaal op een andere

⁶¹ Alan McKee, *Textual Analysis: A Beginner's Guide*, (Londen: Sage Publications LTD, 2003), 1.

⁶² McKee, 63.

⁶³ Norman Fairclough, *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*, (Londen en New York: Routledge, 2003) 136.

⁶⁴ Stuart Hall, "Encoding/Decoding," in *Media and Cultural Studies*, ed. Meenakshi Gigi Durham en Douglas M. Kellner (Malden: Blackwell Publishing, 2006) 168-169.

⁶⁵ Hartley, 79-80.

wijze interpreteert en daardoor andere resultaten produceert.⁶⁶ Desalniettemin wordt deze methode waardevol geacht voor dit onderzoek, daar het inzicht kan geven in de wijze waarop vluchtelingen worden gerepresenteerd in het nieuws.

3.2 Onderzoeksmateriaal

Voor dit onderzoek worden negen verschillende nieuwsfragmenten uit het NOS JOURNAAL van 20.00 uur van augustus 2015 geanalyseerd. Dit zijn alle nieuwsfragmenten van het NOS JOURNAAL – van de reguliere, doordeweekse uitzendingen in die maand – waarin er bericht wordt over de vluchtelingenproblematiek. Het kortste nieuwsfragment was 2 minuten lang en het langste nieuwsfragment duurde 6 minuten en 52 seconden. Opgeteld duren de negen fragmenten samen 29 minuten en 6 seconden. Door alle nieuwsfragmenten van de maand augustus te analyseren kan er een beeld verkregen worden van de manier waarop er door het NOS JOURNAAL wordt bericht over de vluchtelingenproblematiek en hoe vluchtelingen hierin worden gerepresenteerd. Hierbij is het belangrijk om in ons achterhoofd te houden dat het hier gaat om één specifieke maand. De resultaten die verkregen worden op basis van dit onderzoeksmateriaal zijn wellicht representatief voor de maand augustus 2015, maar men moet voorzichtig zijn met het generaliseren van de bevindingen. De problematiek rondom de komst van vluchtelingen naar Europa is nog steeds in ontwikkeling en vrijwel dagelijks in het nieuws. Daardoor kan het zijn dat de berichtgevingen – en de bijbehorende representaties – in de tussentijd veranderd zijn.

⁶⁶ McKee, 2.

4. Representatie van vluchtelingen

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden zullen eerst de drie deelvragen behandeld worden. Allereerst is het belangrijk om te analyseren hoe de berichtgeving van het NOS JOURNAAL over de vluchtelingenproblematiek is gestructureerd. Daarna zal er gekeken worden op welke wijze de vluchtelingen in het nieuws worden gerepresenteerd en welke verschillende identiteiten hierbij worden geconstrueerd. Zie de bijlage voor de volledige analyse en een transcriptie van de negen nieuwsfragmenten.

4.1 Structuur en narratief van nieuwsfragmenten

De nieuwsberichten van het NOS JOURNAAL kennen allen een soortgelijke opbouw. De nieuwslezer in de studio leidt het bericht in en voorziet de kijker van informatie over een gebeurtenis. Op een scherm achter de nieuwslezer ziet de kijker een of twee foto's van vluchtelingen en bij een aantal berichten dient het scherm als een visuele hulpbron om contextuele informatie te verschaffen.⁶⁷ Daarna wordt er contact gezocht met een plaatselijke correspondent die aan de nieuwslezer en de kijker thuis vertelt hoe de situatie daar is, of er wordt een reportage getoond van een correspondent ter plaatse, die daarbij ook de voice over verzorgt. Hierbij hebben zowel de nieuwslezer als de correspondent een informatieve rol. De kijker ziet de nieuwslezer en correspondent vaak op een centrale plek in beeld en hierdoor wordt aan hen een bepaalde autoriteit en geloofwaardigheid toegeschreven.⁶⁸ Daarnaast zijn de nieuwslezers en correspondenten de enige personen in de nieuwsfragmenten die zich direct richten tot de kijker door in de camera te kijken en oogcontact te maken met de kijker. Hierdoor wordt er een positieve en vertrouwde relatie gecreëerd tussen de nieuwslezer of correspondent en de kijker.⁶⁹ Opvallend is dat de correspondenten vanuit hun persoonlijke observaties en ervaringen spreken en daardoor vaak expressiever zijn in hun woordgebruik in vergelijking met de nieuwslezer.⁷⁰

De nieuwsberichten van de maand augustus 2015 gaan over verschillende gebeurtenissen met betrekking tot vluchtelingen. Opmerkelijk is wel dat er een 'verhaallijn' te ontdekken is in de negen nieuwsfragmenten. De berichten van 5 en 6 augustus gaan over een schip met vluchtelingen dat is gekapseisd in de Middellandse Zee. De fragmenten van 11 en 13 augustus gaan over de problemen rondom de opvang en registratie van vluchtelingen in Griekenland. In het nieuwsfragment van 17 augustus ziet de

⁶⁷ In het nieuwsfragment van 5 augustus wordt het scherm bijvoorbeeld gebruikt om aan te geven waar een schip met vluchtelingen is gekapseisd door een kaart van de Middellandse Zee te tonen. Ook in de nieuwsfragmenten van 13, 17, 18 en 26 augustus is het scherm gebruikt om contextuele informatie te bieden aan de kijker, zie bijlage.

⁶⁸ Geoffrey Baym, "Constructing Moral Authority: We in the Discourse of Television News," *Western Journal of Communication (includes Communication Reports)* 64.1 (2000): 98.

⁶⁹ Hartley, 76-77.

⁷⁰ Bijvoorbeeld de correspondent in het nieuwsfragment van 13 augustus (shot 5) die aangeeft dat hijzelf een besluit van de gemeente geen goed idee vindt.

kijker hoe vluchtelingen de trein nemen om door te kunnen reizen en wordt er gesproken over de zogeheten ‘Balkanroute’. De vluchtelingen proberen via Griekenland, Macedonië, Servië en Hongarije uiteindelijk terecht te komen in West-Europa. In het fragment van 18 augustus wordt er gekeken naar de afkomst en motieven van de vluchtelingen in kwestie door onder andere drie vluchtelingen te vragen waarom ze door willen reizen naar West-Europa. De fragmenten van 20 en 21 augustus hebben weer betrekking op de reis van de vluchtelingen en de problemen op de grens tussen Griekenland en Macedonië. Het nieuwsbericht van 26 augustus volgt een aantal vluchtelingen die de grens tussen Servië en Hongarije proberen over te steken. Door een maand lang de route van de vluchtelingen te volgen vertelt het NOS JOURNAAL aan haar kijkers het verhaal van de vluchtelingen, die via de Balkanroute steeds verder West-Europa in reizen en dus steeds dichterbij Nederland komen. De kijker krijgt de mogelijkheid om de vluchtelingen te volgen en te bestuderen tijdens hun tocht. De oplettende kijker zou zelfs dezelfde vluchtelingen in verschillende nieuwsuitzendingen kunnen herkennen. In het nieuwsfragment van 20 augustus is bijvoorbeeld een jongen te zien terwijl hij wacht op de kade in Piraeus (Griekenland) en een dag later is dezelfde jongen te zien in het nieuwsfragment van 21 augustus wanneer hij – 500 kilometer verder – de grens over wil steken naar Macedonië.⁷¹

4.2 Constructie van identiteiten

Uit de analyse blijkt dat de personen die te zien zijn in de negen nieuwsfragmenten van het NOS JOURNAAL op verschillende wijze worden gerepresenteerd, met als gevolg dat er verschillende identiteiten worden geconstrueerd en toegeschreven aan de personen. Die verschillende manieren waarop de identiteiten worden geconstrueerd zullen hieronder besproken worden.

4.2.1 Massa vs. individualiteit

Een beeld dat steeds terugkeert in de negen nieuwsfragmenten is dat van een grote groep, een menigte met vluchtelingen (zie Figuur 1). De kijker ziet de vluchteling vaak tussen andere vluchtelingen, waardoor het moeilijk is om in deze beelden individualiteit te herkennen. Men zou kunnen beargumenteren dat het logisch is dat de vluchtelingen in grote aantallen getoond worden, het gaat immers om een groot aantal mensen dat op de vlucht is. Echter is het wel opmerkelijk dat de representatie van de vluchteling als onderdeel van de massa overheerst in de berichtgeving van het NOS JOURNAAL.

⁷¹ Zie bijlage NOS Journaal 20 augustus, shot 7 en NOS Journaal 21 augustus, shot 22 en 23.

Figuur 1a-c. Vluchtelingen gerepresenteerd in grote aantallen.

De grote aantallen worden niet alleen in beeld, maar ook verbaal benadrukt door zowel de nieuwslezer als correspondent.⁷² In acht van de negen nieuwsfragmenten wordt er in absolute aantallen benadrukt om hoeveel vluchtelingen het gaat in de gebeurtenis waarover wordt bericht. Het gebruik van cijfers en statistieken dient om de ‘feitelijkheid’ van het bericht aan te tonen, maar het is daarnaast ook een retorisch middel om de nadruk te leggen op de massaliteit van de groep vluchtelingen.⁷³ Het effect zou minder groot zijn als er in andere termen, bijvoorbeeld percentages, gesproken zou worden.⁷⁴

Naast het benadrukken van de massa door middel van cijfers en beelden, zijn er ook een aantal discutabele en generaliserende uitspraken van correspondenten. Een correspondent merkt bijvoorbeeld op dat er “opvallend veel jonge mensen met geld en een opleiding” tussen de vluchtelingen zitten.⁷⁵ Dit wekt de suggestie dat de bestaande consensus over vluchtelingen bestaat uit de overtuiging dat zij per definitie arm en ongeschoold zijn, en wanneer dat niet het geval blijkt is dat noemenswaardig.

In de negen nieuwsfragmenten zijn er ook momenten waarop de vluchteling als individu gerepresenteerd wordt. Deze representaties dienen vooral om empathie op te wekken bij de kijker en zijn vaak de bekende beelden van ouders (meestal een moeder) met een kind.⁷⁶ Deze kinderen bevinden zich in een negatieve situatie en worden – in tegenstelling tot de volwassenen – door de kijker gezien als de ‘echte’ slachtoffers.⁷⁷ De kinderen krijgen in hun representatie in de nieuwsberichten een slachtofferrol en deze rol wordt versterkt door de voice over.⁷⁸ Verder zien we in de negen nieuwsfragmenten verschillende interviews met vluchtelingen, waarin zijzelf aan het woord zijn en hun situatie kunnen toelichten. De correspondent neemt deze personen apart om hen vragen te stellen, zodat zij hun motieven en plannen

⁷² Dit gebeurt door het aantal vluchtelingen te benadrukken met cijfers (zie bijvoorbeeld nieuwsfragment van 18 augustus, shot 1) of meer beschrijvend door te zeggen dat er “veel te veel vluchtelingen” zijn (nieuwsfragment van 13 augustus, shot 3).

⁷³ Van Dijk, *News Analysis*, 243-244.

⁷⁴ Van Dijk, *News Analysis*, 244.

⁷⁵ Zie nieuwsfragment 18 augustus, shot 12.

⁷⁶ Wright, 56-57.

⁷⁷ Susan D. Moeller, "A Hierarchy of Innocence: The Media's Use of Children in the Telling of International News," *The Harvard International Journal of Press/Politics* 7.1 (2002): 41.

⁷⁸ In het nieuwsfragment van 6 augustus, shot 15-16 is bijvoorbeeld te zien hoe een klein meisje aan boord wordt gebracht waarbij de voice over de beelden begeleidt met “deze vader heeft zijn dochter van de verdrinkingsdood kunnen redden door haar net op tijd bij haar arm te grijpen”.

bekend kunnen maken aan de kijker thuis. De vluchtelingen krijgen hier, in tegenstelling tot wat uit eerder onderzoek is gebleken, de mogelijkheid om contextuele informatie te verschaffen aan de kijker waardoor hun menselijkheid benadrukt wordt.⁷⁹

4.2.2 Introductie van sprekers

Alle mensen die in de negen nieuwsfragmenten aan het woord komen, met uitzondering van vluchtelingen, worden geïntroduceerd door hun naam of functie in beeld te brengen. De naam van de nieuwslezer verschijnt aan het begin van het journaal in beeld en de correspondenten worden altijd eerst geïntroduceerd door de nieuwslezer en daarna door middel van een naambalk onder in beeld. In de negen nieuwsfragmenten worden andere personen die aan het woord zijn, zoals hulpverleners, grenswachters en woordvoerders ook geïntroduceerd. Al deze sprekers krijgen hierdoor naast een gezicht, ook een naam of een functie gekoppeld aan hun identiteit.

De vluchtelingen die aan het woord zijn worden niet altijd geïntroduceerd. In zes van de negen nieuwsfragmenten komen vluchtelingen aan het woord en in totaal mogen vijftien vluchtelingen spreken. Van de vijftien vluchtelingen worden tien personen niet geïntroduceerd (zie Figuur 2). De kijker ziet hierdoor alleen een gezicht en krijgt geen extra informatie over de mensen in beeld.

Figuur 2a-c. Vluchtelingen aan het woord zonder introductie.

Deze onpersoonlijke wijze van representatie kan dehumaniserend werken volgens Fairclough.⁸⁰ Een naam is een belangrijk onderdeel van de identiteit van een persoon en wanneer vluchtelingen zonder hun naam gerepresenteerd worden door het NOS JOURNAAL, worden ze ingezet als een “instrument” om een punt te maken en niet als een volwaardig persoon.⁸¹

De vijf vluchtelingen die wel geïntroduceerd worden, zijn alleen te zien in twee van de negen nieuwsfragmenten (18 en 26 augustus) en zij worden geïntroduceerd met hun naam en land van herkomst onder in beeld.⁸² In tegenstelling tot de vluchtelingen die niet geïntroduceerd worden, krijgt de kijker de

⁷⁹ Bailey en Harindranath, 282.

⁸⁰ Fairclough, *Analysing Discourse*, 150.

⁸¹ Ibidem.

⁸² In drie gevallen zien we naast een land van herkomst alleen een voornaam en tweemaal wordt de voor- en achternaam getoond.

mogelijkheid om bij deze vluchtelingen een gezicht te koppelen aan een naam en waar zij vandaan komen (zie Figuur 3). Als kijker krijg je zo een completer beeld van de persoon naar wie je kijkt. Je weet hoe hij of zij heet en waar hij of zij vandaan komt en dat maakt de representatie veel persoonlijker.

Figuur 3a-c. Vluchtelingen aan het woord met introductie.

Er is een tweedeling te herkennen in de manier waarop mensen die aan het woord zijn gerepresenteerd worden in de negen nieuwsfragmenten van het NOS JOURNAAL. Iedereen die aan het woord is wordt geïntroduceerd door hun naam of functie in beeld te brengen, alleen als het gaat om vluchtelingen gebeurt dit in mindere mate. De veronderstelde consensus kan zijn dat de kijker weet dat het om vluchtelingen gaat en dat zij daarom niet altijd geïntroduceerd hoeven te worden. Opvallend is dat wanneer vluchtelingen wel geïntroduceerd worden, dit niet alleen gebeurt aan de hand van de naam, maar door ook de afkomst te benoemen. Het benoemen van afkomst wordt niet relevant geacht als het gaat om bijvoorbeeld hulpverleners of woordvoerders. Door de afkomst van de vluchtelingen te benoemen wordt het feit benadrukt dat zij van elders komen. Door alleen in de representatie van vluchtelingen te benadrukken dat zij ergens anders vandaan komen, kan dit enerzijds een positieve uitwerking hebben doordat ze een extra kenmerk toegeschreven krijgen aan hun identiteit. Anderzijds wordt er gewezen op hun 'anders' zijn en dat zou kunnen leiden tot een zij-relatie tussen de kijker en de vluchteling.

4.2.3 Positionering van de kijker

Camerastandpunt

Hoe de kijker wordt gepositioneerd heeft te maken met vanuit welk camerastandpunt de vluchtelingen worden gefilmd. Hartley maakt een onderscheid tussen een *internal point of view* en een *external point of view*.⁸³ Wanneer de camera tussen de vluchtelingen is gepositioneerd en vanuit hun standpunt filmt, spreken we van een intern standpunt. De kijker wordt gepositioneerd als een van de vluchtelingen ter plaatse en ziet wat de vluchtelingen zien. Wanneer de camera niet tussen de vluchtelingen is gepositioneerd, spreken we van een extern standpunt. De kijker wordt niet gepositioneerd als een van de vluchtelingen ter plaatse en ziet de vluchtelingen van een afstand.

⁸³ Hartley, 79.

Met uitzondering van een shot uit het nieuwsfragment van 11 augustus en twee shots uit het nieuwsfragment van 13 augustus, kan er gesproken worden van een extern standpunt wanneer er vluchtelingen in beeld zijn.⁸⁴ De kijker ziet de vluchtelingen voornamelijk van een afstand en wordt niet gepositioneerd als een van de vluchtelingen ter plaatse (zie Figuur 4).

Figuur 4a-c. Vluchtelingen gerepresenteerd vanuit een extern standpunt.

In Figuur 4a is te zien hoe de vluchtelingen op een boot staan te wachten om aan land te kunnen gaan, nadat ze gered zijn door de kustwacht. Dit is logischerwijs vanuit een extern standpunt gefilmd, het was voor de cameraman simpelweg niet mogelijk om samen met de vluchtelingen op de boot te staan om het vanuit hun standpunt te filmen. In Figuur 4b ziet de kijker hoe een aantal Macedonische agenten de grens bewaken en tegenover een groep vluchtelingen staan. Hier is er gekozen om te filmen vanuit het standpunt van de agenten en niet vanuit het standpunt van de vluchtelingen. Dit is ook het geval in Figuur 4c, waar het weer agenten zijn die vluchtelingen proberen tegen te houden en ook hier wordt de kijker gepositioneerd als een van de agenten en niet als een van de vluchtelingen. Deze beelden vanuit een extern standpunt hebben de overhand in de negen nieuwsfragmenten. Een oorzaak hiervoor kan zijn dat de cameraman niet in alle gevallen kan filmen vanuit het standpunt van de vluchtelingen, maar wanneer die mogelijkheid er wel is wordt er vaak gekozen om de vluchtelingen toch vanuit een extern standpunt te representeren. De kijker wordt dus niet gepositioneerd als een van de vluchtelingen en kan daardoor het gevoel krijgen dat de vluchteling niet bij 'ons' horen, in tegenstelling tot de agenten die de grens bewaken. De mogelijkheid bestaat dat dit bijvoorbeeld uit veiligheidsoverwegingen niet mogelijk is geweest, dat neemt niet weg dat de representatie nog steeds vanuit een extern standpunt plaatsvindt.

In de negen nieuwsfragmenten zijn er drie uitzonderingen te herkennen wanneer het gaat om camerastandpunt. Deze beelden hebben een intern standpunt en de kijker zou het gevoel kunnen krijgen dat zij een van de vluchtelingen ter plaatse is (zie Figuur 5).

⁸⁴ Zie bijlage NOS Journaal 11 augustus 2015, shot 8 en NOS Journaal 13 augustus 2015, shot 15 en 18.

Figuur 5a-c. Vluchtelingen gerepresenteerd vanuit een intern standpunt.

In Figuur 5a is te zien hoe een groep vluchtelingen voor een hek staat te wachten tot zij papieren krijgen om verder te reizen. De kijker wordt gepositioneerd als een van de vluchtelingen en staat, samen met de vluchtelingen, voor het hek te wachten. In Figuur 5b zien we een vrouw met een aantal kinderen wachten voor een deur totdat zij geregistreerd kunnen worden en in Figuur 5c zien we dat de deur uiteindelijk opengaat en dat er meerdere agenten naar buiten lopen. Ook hier wordt de kijker gepositioneerd als een van de vluchtelingen ter plaatse en wordt er een wij-relatie gecreëerd doordat de kijker het gevoel kan krijgen dat zij met de vluchtelingen voor de deur staat te wachten. Door de vluchteling te representeren vanuit een intern camerastandpunt, wordt er identiteit geconstrueerd dat dichter bij het idee van ‘ons’ zit dan bij het idee van ‘de ander’.

Camerabeweging

Een ander aspect dat van belang is in de wijze van representatie is de keuze in camerabeweging. We kunnen een onderscheid maken tussen *deferential* camerabewegingen en *unmotivated* camerabewegingen.⁸⁵ Wanneer een actie of handeling van de persoon of personen in beeld als aanleiding dient voor camerabeweging dan is dat een *deferential* camerabeweging (wij-relatie). Wanneer een actie of handeling van de persoon of personen in beeld niet als aanleiding dient voor camerabeweging, dan is dat een *unmotivated* camerabeweging (zij-relatie).⁸⁶

In alle nieuwsfragmenten waarin de nieuwslezer contact legt met een correspondent die op het scherm in de studio te zien is, loopt de nieuwslezer naar het scherm toe en beweegt de camera mee met de nieuwslezer. De nieuwslezer is dan constant in beeld en de kijker volgt de actie van de nieuwslezer. Een ander voorbeeld van een *deferential* camerabeweging is wanneer een Griekse agent een vluchteling slaat.⁸⁷ De agent loopt naar de camera toe en de camera beweegt naar achteren zodat de agent de hele tijd in het frame past. Ditzelfde geldt voor de Hongaarse grenswachter die laat zien waar vluchtelingen de grens oversteken.⁸⁸ De grenswachter loopt langs het prikkeldraad, de camera zoomt uit en beweegt met hem mee

⁸⁵ Hartley, 80.

⁸⁶ Ibidem.

⁸⁷ Zie bijlage NOS Journaal 11 augustus 2015, shot 7.

⁸⁸ Zie bijlage NOS Journaal 26 augustus 2015, shot 32.

langs het prikkeldraad. Ook wanneer twee toeristen tussen de vluchtelingen lopen, blijft de camera hen volgen zodat zij in het frame passen en is de camerabeweging *deferential*.⁸⁹ Elke keer als er een actie of een handeling te zien is van een nieuwslezer, correspondent, agent, grenswachter, hulpverlener, woordvoerder of toerist, dan is dat een aanleiding voor camerabeweging. Hiermee wordt de individualiteit van de persoon of personen in kwestie benadrukt. De camera is onderdanig aan de acties en handelingen van deze personen en de kijker krijgt de mogelijkheid om te zien wat de handeling inhoudt.

Wanneer een vluchteling een actie of een handeling verricht, is er niet altijd sprake van een *deferential* camerabeweging. Als een aantal vluchtelingen van een boot afstappen, lopen ze langs en voorbij de camera zonder dat de camera meebeweegt.⁹⁰ Of wanneer vluchtelingen langs een weg lopen, lopen ze uit het frame doordat de camera niet meebeweegt.⁹¹ *Unmotivated* camerabewegingen zijn in alle nieuwsfragmenten de norm wanneer vluchtelingen in beeld zijn. In de negen nieuwsfragmenten zijn een aantal uitzonderingen te vinden in de camerabeweging wanneer vluchtelingen in beeld zijn. Dan ziet de kijker acties of handelingen van vluchtelingen die wel aanleiding vormen voor camerabeweging. Wanneer een vader en dochter uit zee worden gered is de camerabeweging *deferential*.⁹² Ook als een jongetje uit de trein wordt geholpen door omstanders, draait de camera met hem mee.⁹³

In de keuze of de camera meebeweegt of niet, zien we een duidelijk verschil tussen de representaties van vluchtelingen en andere personen. Bij alle overige personen in de nieuwsfragmenten beweegt de camera met hen mee en alleen bij vluchtelingen is dit vaak niet het geval. In de representatie van vluchtelingen dienen hun acties en handelingen over het algemeen niet als aanleiding voor de camera om mee te bewegen. Een oorzaak hiervoor kan zijn dat het beeld van grote groepen mensen uitnodigt tot *unmotivated* camerabewegingen en dit dan ook vaker het geval is bij de representatie van vluchtelingen. Dit zorgt er wel voor dat er geen aandacht is voor de individuele acties of handelingen van vluchtelingen en zij het beeld in en uit kunnen lopen zonder dat de kijker hen volgt. De vluchteling is dan weer onderdeel van een groep en wordt niet als individu gerepresenteerd. Er wordt dus, bewust of onbewust, in de camerabewegingen een onderscheid gemaakt tussen vluchtelingen en andere personen.

⁸⁹ Zie bijlage NOS Journaal 13 augustus 2015, shot 8.

⁹⁰ Zie bijlage NOS Journaal 20 augustus 2015, shot 4.

⁹¹ Zie bijlage NOS Journaal 21 augustus 2015, shot 9.

⁹² Zie bijlage NOS Journaal 6 augustus 2015, shot 15.

⁹³ Zie bijlage NOS Journaal 17 augustus 2015, shot 10.

5. Conclusie

Allereerst is het goed om op te merken dat het NOS JOURNAAL veel aandacht besteedt aan de vluchtelingenproblematiek en dat zij het van belang achten om het Nederlandse publiek hierover te informeren. De verwachting is dat een deel van deze vluchtelingen uiteindelijk ook in Nederland terechtkomt, dus de gebeurtenissen die elders in Europa plaatsvinden zijn ook voor Nederland belangrijk.⁹⁴ De berichtgeving over de vluchtelingen in de maand augustus van 2015 lijkt te zijn gestructureerd met een onderliggende verhaallijn. Door elke avond naar het nieuws te kijken, ziet de kijker de vluchtelingen via de Balkanroute steeds verder Europa intrekken. Dit komt voornamelijk doordat de correspondenten niet elke dag vanuit dezelfde plek hun verslag doen, maar de vluchtelingen volgen in hun reis om te zien welke obstakels zij tegenkomen. De nieuwslezer en correspondent krijgen hierin allebei een informatieve en autoritaire rol en vertellen het ‘verhaal’ van de vluchteling.⁹⁵

Het NOS JOURNAAL kent, net als elk nieuwsmedium, praktische en pragmatische beperkingen als het gaat om het representeren van nieuws en het is vrijwel onmogelijk om het nieuws geheel objectief en onpartijdig te brengen.⁹⁶ Dit leidt ertoe dat de representaties van vluchtelingen vanuit een bepaald perspectief geproduceerd worden. Zo zien we de vluchteling vaak als onderdeel van de massa. Enerzijds is dit een logisch gevolg van de situatie, de vluchtelingen zijn eenmaal in grote aantallen door Europa aan het reizen. Anderzijds kiest het NOS JOURNAAL ervoor om dit beeld van de massa als de norm te hanteren. Hierdoor is het moeilijk om individualiteit te herkennen, vooral als de massa niet alleen via visuele representaties benadrukt wordt, maar ook verbaal door de nieuwslezer en correspondent. Op de momenten waarop de vluchteling wel als individu wordt gerepresenteerd, krijgt hij of zij de mogelijkheid om bijvoorbeeld te vertellen waarom zij vluchten of wordt er empathie gewekt door kinderen in benarde situaties te tonen.

In de berichtgeving van het NOS JOURNAAL zien we een tweedeling als gaat om het introduceren van sprekers. Alle andere personen worden, wanneer zij aan het woord zijn, geïntroduceerd aan de kijker en alleen bij de vluchtelingen is dit niet altijd het geval. De vluchteling blijft in de meeste gevallen anoniem en de representatie is daardoor onpersoonlijk.⁹⁷ Ook wanneer zij wel geïntroduceerd worden zien we een tweedeling. Bij alle andere personen voldoet hun naam of functie en wanneer vluchtelingen worden geïntroduceerd wordt ook hun afkomst vermeld. Daarnaast wordt de kijker zo gepositioneerd dat zij vaak de vluchteling niet van dichtbij meemaakt. Er wordt een afstand gecreëerd door vooral vanuit een extern

⁹⁴ In het nieuwsfragment van 26 augustus (shot 9) zegt een man ook letterlijk “ik ga naar Nederland”, zie bijlage.

⁹⁵ Hall, "Structured Communication of Events," 276.

⁹⁶ Hall, "Structured Communication of Events," 273-274.

⁹⁷ Fairclough, *Analysing Discourse*, 150.

camerastandpunt te filmen.⁹⁸ Naast het camerastandpunt zien we ook dat de camerabeweging vaak in het nadeel is van de vluchtelingen. Voor alle andere personen geldt dat hun acties en handelingen gevolgd worden en bij de vluchtelingen is dat vaak niet het geval. Deze factoren dragen allemaal bij aan de constructie van een zij-relatie tussen de kijker en de vluchteling, waardoor de vluchteling niet tot de wij-groep behoort, maar vaker als ‘de ander’ wordt gerepresenteerd door het NOS JOURNAAL.

Discussie

Concluderend kunnen we stellen dat de vluchteling over het algemeen ‘anders’ wordt gerepresenteerd dan de overige personen in de nieuwsfragmenten. Het feit dat ze vluchtelingen zijn en dat zij ergens anders vandaan komen wordt onder andere benadrukt in de manier waarop ze geïntroduceerd worden en door de vluchteling te representeren door middel van de ‘bekende’ beelden die de kijker kent van vluchtelingen.⁹⁹ Op basis van eerder onderzoek bestond de verwachting dat het NOS JOURNAAL bij zou dragen aan het beeld van de vluchteling als ‘de ander’. Deze verwachting is voor een deel waargemaakt. Wel moeten we hier twee kanttekeningen bij plaatsen. Ten eerste lenen de gebeurtenissen en nieuwsberichten over vluchtelingen zich vanzelfsprekend goed voor een tweedeling tussen ‘wij’ en ‘zij’, tussen ‘ons’ en ‘de ander’.¹⁰⁰ De berichten worden overheerst met woorden en beelden die verwijzen naar landsgrenzen die bewaakt worden terwijl massa’s vluchtelingen ‘onze’ kant op komen. Het is moeilijk om dan niet in termen als ‘wij’ en ‘zij’ te denken. Ten tweede is het zo dat nieuwsmedia het nieuws representeren zodat het past binnen de consensus.¹⁰¹ Dus als de vluchteling in het nieuws gerepresenteerd wordt als ‘de ander’, dan is dit deels te wijten aan het publiek. De kijker is gewend geraakt aan de bekende beelden van de vluchteling en dat ‘zij’ anders zijn dan ‘wij’ wordt dan door nieuwsmedia bevestigd door de strategieën die gehanteerd worden.

Een tekstuele analyse is een goede onderzoeksmethode gebleken om de representatie van vluchtelingen te onderzoeken. Wel is het van belang om in acht te nemen dat de analyse afhankelijk is van de interpretatie van de onderzoeker en het onderzoeksmateriaal. Het onderzoeksmateriaal bestond uit nieuwsfragmenten van één maand. De vluchtelingenproblematiek is nog steeds aan de orde en de berichtgeving en representaties kunnen alweer zijn gewijzigd. Om een completer beeld te krijgen van de hedendaagse representatie van vluchtelingen, zou vervolgonderzoek zich moeten richten op een langere tijdsperiode.¹⁰² Tevens zou een onderzoek naar representaties van vluchtelingen in betrouwbaarheid winnen wanneer meerdere onderzoekers dezelfde nieuwsfragmenten analyseren en bediscussiëren. Omdat de interpretatie van tekstuele elementen kunnen verschillen tussen verschillende onderzoekers, zou dit helpen

⁹⁸ Hartley, 79.

⁹⁹ Wright, 56-57.

¹⁰⁰ Van Dijk, "News Racism," 36-37.

¹⁰¹ Hall, "Structured Communication of Events," 277.

¹⁰² Bijvoorbeeld zoals Van Dijk, *News Analysis*.

om tot een overeenstemmende interpretatie te komen over de wijze waarop vluchtelingen in het nieuws worden gerepresenteerd. Een laatste beperking van dit onderzoek is dat het zich alleen heeft gericht op een aantal tekstuele aspecten van de representatie, waaronder de introductie van sprekers, camerastandpunt en camerabeweging. Een aanvulling op dit onderzoek zou een kritische discours analyse zijn. Fairclough beargumenteert dat teksten in relatie staan tot macht en ideologie.¹⁰³ In het geval van representaties van vluchtelingen in nieuwsmedia, zou een kritische discours analyse de oorzaken en gevolgen van identiteitsconstructie in kaart kunnen brengen en deze koppelen aan machtsrelaties en ideologieën die onderliggend zijn aan de representatie.¹⁰⁴

Er is door de tijd heen een positieve verschuiving te zien in de representatie van vluchtelingen in het nieuws en nieuwsmedia zouden deze lijn voort moeten zetten. Echter, zolang het NOS JOURNAAL voldoet aan de referentiekaders en overtuigingen van het publiek, zal de consensus over vluchtelingen niet verschuiven. Dit zal wel het geval zijn wanneer het NOS JOURNAAL zou besluiten om de – bijna systematisch gestructureerde – tweedeling in de representatie van vluchtelingen te doorbreken en zelf een andere consensus te produceren.¹⁰⁵ Wanneer de representatie van vluchtelingen meer gebalanceerd, positiever en minder stereotypisch zou zijn, dan zal de tweedeling tussen ‘wij’ en ‘zij’ ook minder sterk zijn.¹⁰⁶

¹⁰³ Norman Fairclough, *Critical Discourse analysis: The Critical Study of Language*, (New York: Longman Publishing, 1995), 23.

¹⁰⁴ Fairclough, *Critical Discourse Analysis*, 167-168.

¹⁰⁵ Hall, "Structured Communication of Events," 279.

¹⁰⁶ Bailey en Harindranath, 283.

Bibliografie

Literatuur

Bailey, Olga G., en Ramaswami Harindranath. "Racialized 'Othering'." In *Journalism: Critical Issues*, geredigeerd door Stuart Allan, 274-286. Berkshire: Open University Press, 2005.

Baym, Geoffrey. "Constructing Moral Authority: We in the Discourse of Television news." *Western Journal of Communication (includes Communication Reports)* 64.1 (2000): 92-111.

Fairclough, Norman. *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. Londen en New York: Routledge, 2003.

Hall, Stuart. "Encoding/Decoding." In *Media and Cultural Studies*, geredigeerd door Meenakshi Gigi Durham en Douglas M. Kellner, 163-173. Malden: Blackwell Publishing, 2006.

Hall, Stuart. "The Rediscovery of Ideology: Return of the Repressed in Media Studies." In *Culture, Society and the Media*, geredigeerd door Michael Guervitch, Tony Bennet, James Currann en Janet Woollacott, 52-86. Londen: Routledge, 1982.

Hall, Stuart. "The Structured Communication of Events." In *Society and the Social Sciences: An Introduction*, 269-289, geredigeerd door David Potter. Londen, New York: Routledge, 1989.

Hall, Stuart. "The West and the Rest: Discourse and Power." In *Formations of Modernity*, geredigeerd door Stuart Hall en Bram Gieben, 275-331. Cambridge: Polity Press, 1992.

Hartley, John. "Home Help for Populist Politics: Relational Aspects of TV News." In *Tele-ology. Studies in Television*, 75-98. Londen, New York: Routledge, 1992.

Khosravini, Majid. "The Representation of Refugees, Asylum Seekers and Immigrants in British Newspapers: A Critical Discourse Analysis." *Journal of Language and Politics* 9.1 (2010): 1-28.

McKee, Alan. *Textual Analysis: A Beginner's Guide*. Londen: Sage Publications LTD, 2003.

Moeller, Susan D. "A Hierarchy of Innocence: The Media's Use of Children in the Telling of International News." *The Harvard International Journal of Press/Politics* 7.1 (2002): 36-56.

Pan, Zhongdang, en Gerald M. Kosicki. "Framing Analysis: An Approach to News Discourse." *Political communication* 10.1 (1993): 55-75.

Said, Edward. *Oriëntalisten*. Vertaald door Wiecher Hulst. Amsterdam: Mets & Schilt, 2005.

Shapiro, Michael. "Textualising Global Politics." In *Discourse Theory and Practice: A Reader*, geredigeerd door Margaret Wetherell, Stephanie Taylor en Simeon Yates, 318-323. Londen: Sage, 2001.

Van Dijk, Teun A. *News Analysis: Case Studies of International and National News in the Press*. Hillsdale: LEA, 1988.

Van Dijk, Teun A. "News Racism: A Discourse Analytical Approach." In *Ethnic Minorities and the Media: Changing Cultural Boundaries*, geredigeerd door Simon Cottle, 33-49. Maidenhead: Open University Press, 2000.

Van Ginneken, Jaap. *Understanding Global News*. Londen: Sage, 1998.

Wright, Terence. "Moving Images: The Media Representation of Refugees." *Visual Studies* 17.1 (2002): 53-66.

Online bronnen

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 5 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/05-08-2015/POW_00942090.

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 6 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/06-08-2015/POW_00942091.

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 11 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/11-08-2015/POW_00942094.

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 13 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/13-08-2015/POW_00942096.

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 17 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/17-08-2015/POW_00942098.

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 18 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/18-08-2015/POW_00942099.

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 20 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/20-08-2015/POW_00942101.

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 21 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/21-08-2015/POW_00942102.

NPO, "NOS 20.00 Uur Journaal." *NOS* video, 26 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/26-08-2015/POW_00942105.

UNHCR. "Verklaring van de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties, António Guterres, over de vluchtelingencrisis in Europa." Geraadpleegd 1 september 2015.
<http://www.unhcr.nl/home/artikel/91ed4f8bd775daed2d94a68d039b73f2/verklaring-van-de-hoge-commissaris-v.html>.

Lijst van figuren

Figuur 1a: NOS 20.00 Uur Journaal, 11 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/11-08-2015/POW_00942094.

Figuur 1b: NOS 20.00 Uur Journaal, 17 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/17-08-2015/POW_00942098.

Figuur 1c: NOS 20.00 Uur Journaal, 21 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/21-08-2015/POW_00942102.

Figuur 2a: NOS 20.00 Uur Journaal, 13 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/13-08-2015/POW_00942096.

Figuur 2b: NOS 20.00 Uur Journaal, 20 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/20-08-2015/POW_00942101.

Figuur 2c: NOS 20.00 Uur Journaal, 20 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/20-08-2015/POW_00942101.

Figuur 3a: NOS 20.00 Uur Journaal, 18 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/18-08-2015/POW_00942099.

Figuur 3b: NOS 20.00 Uur Journaal, 18 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/18-08-2015/POW_00942099.

Figuur 3c: NOS 20.00 Uur Journaal, 26 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/26-08-2015/POW_00942105.

Figuur 4a: NOS 20.00 Uur Journaal, 6 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/06-08-2015/POW_00942091.

Figuur 4b: NOS 20.00 Uur Journaal, 20 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/20-08-2015/POW_00942101.

Figuur 4c: NOS 20.00 Uur Journaal, 21 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/21-08-2015/POW_00942102.

Figuur 5a: NOS 20.00 Uur Journaal, 11 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/11-08-2015/POW_00942094.

Figuur 5b: NOS 20.00 Uur Journaal, 13 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/13-08-2015/POW_00942096.

Figuur 5c: NOS 20.00 Uur Journaal, 13 augustus 2015, http://www.npo.nl/nos-journaal/13-08-2015/POW_00942096.

Bijlage

NOS Journaal 5 augustus 2015 (2 min 9 sec)

<i>Sectie</i>	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / - beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (29 sec)	1	Long shot ingezoomd tot mid shot, camera draait naar nieuwslezeres toe	Nieuwslezeres (Astrid Kersseboom) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond een foto van de zee. Daarna een kaart van de Middellandse Zee met Libië en Italië roodgekleurd en Zuwarah aangegeven.	Opnieuw lijkt een ramp te zijn gebeurd voor de kust van Libië in de Middellandse Zee. Reddingsoperaties zijn in volle gang, zowel op zee als in de lucht. De vluchtelingenboot voer zo'n 25 kilometer voor de Libische kust, ter hoogte van de plaats Zuwarah, toen de migranten in de problemen raakten. En er wordt gevreesd voor veel slachtoffers.
(II) (16 sec)	2	Mid shot, geen camerabeweging	Vrouw zit voor de vlag van UNHCR, spreekt Engels. Linksonder in beeld: 'woordvoerder vluchtelingenorganisatie UNHCR'.	<i>We horen zeer verontrustende berichten dat er maar liefst 600 tot 700 mensen op de boot waren...ze zaten op elkaar gepakt...geen enkele vluchtelingenboot kan zoveel mensen veilig vervoeren</i>
(III) (1 min 24 sec)	3	Long shot, camera draait naar achtergrond toe	Nieuwslezers staat in de studio met haar linkerkant naar de camera, kijkend naar het scherm met daarop beeld van de correspondent.	We hebben contact met correspondent Rop Zoutberg. Rop, er wordt dus gevreesd voor veel slachtoffers, weet jij hoeveel mensen er nog in het water kunnen liggen?
	4	Mid shot, geen camerabeweging	Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact. In gesprek met nieuwslezeres. Op de achtergrond daken van huizen te zien. Linksonder in beeld: 'Rob Zoutberg in Rome	Ja, de Italiaanse kustwacht is naar buitengekomen met cijfers. Ze hebben gezegd 'we hebben 400 mensen levend uit zee gehaald'.
	5	Geen camerabeweging	Foto van de zee met op de achtergrond een schip en een aantal kleinere bootjes.	Ze hebben ook een officieel dodental naar buiten gebracht dat nu op 25 staat. Maar je hoort het net al, als zes tot zeventig mensen op die volgepakte boot zaten,
	6	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 4 met correspondent Nieuwslezeres stelt een vraag.	dan zijn er dus nog altijd heel erg veel mensen vermist. - En is duidelijk
	7	Long shot, camera draait naar achtergrond toe	Terug naar shot 3.	wat er gebeurd is?
	8	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 4 met correspondent.	Ja, dit allemaal vanmorgen begonnen. Er kwam een melding van een vluchtelingenboot dat ze in problemen waren gekomen. Er zijn toen schepen van de Europese reddingsmissie naartoe gegaan,

			toen was er nog niks aan de hand. Ze zijn sloepjes uit gaan zetten
9	Geen camerabeweging	Foto van reddingswerkers op zee, met op de achtergrond twee mensen in een rubberen sloep en een groot schip.	om de mensen van boord te halen en daarna is het probleem ontstaan. Mensen zijn naar één kant van het schip gerend. Dat schip is daarop gekapseisd en daardoor zijn zoveel mensen in zee terechtgekomen en konden vermoedelijk dus ook heel veel mensen verdrinken.
10	Geen camerabeweging	Terug naar shot 3	Je moet er één ding bij bedenken, op dit soort schepen
11	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 4 met correspondent.	die zo vol zitten, met zes, zevenhonderd mensen, zitten vaak heel veel mensen in het ruim. Dat zijn de goedkope plekken voor de smokkelaars, daar beneden, in dat ruim. Luiken worden dichtgemaakt tijdens de oversteek. Het laat zich raden, de kans op overleven als je daar in zit, onder zo'n dicht luik in het ruim, is de kans om te overleven héél klein.
12	Long shot, camera zoomt uit	Terug naar shot 3.	Rop, dank je wel.

NOS Journaal 6 augustus 2015 (3 min 50 sec)

<i>Sectie</i>	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / -beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (17 sec)	1	Long shot ingezoomd tot mid shot, camera draait naar nieuwslezeres toe	Nieuwslezeres (Astrid Kersseboom) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond een foto van de donkere man omringd door reddingswerkers met mondkapjes.	Op Sicilië zijn de eerste overlevenden aangekomen van het schip dat gisteren kapseisde voor de kust van Libië. Zo'n 400 zijn er gered, maar het is waarschijnlijk dat er minsten 200 mensen zijn verdronken. Nog altijd is niet duidelijk hoeveel mensen er aan boord waren. Geschat wordt tussen de zes en zevenhonderd.
(II) (1 min 11 sec)	2	Mid shot, camera beweegt naar rechts.	Correspondent (naam niet in beeld) spreekt voice over in over de beelden. Drie donkere mannen zijn te zien, na camerabeweging alleen de twee aan de rechterkant.	Uitgedroogd in de brandende zon
	3	Mid shot, geen camerabeweging	Groep mannen staan bij de railing van een schip.	wachten de vluchtelingen tot ze hun eerste
	4	Long shot, geen camerabeweging	Grote groep mensen staan op een schip.	stap mogen zetten op Europese bodem.

	5	Mid shot, geen camerabeweging	Man slaat arm om vrouw heen, een jongetje zwaait.	Opgestapt in Libië eindigt hun reis
	6	Mid shot, geen camerabeweging	Zwaaiend jongetje weer, ditmaal zit hij. Hij steekt zijn duim op.	voorlopig hier, in Palermo.
	7	Mid shot, geen camerabeweging	Groep mannen staan bij elkaar, op de voorgrond lacht een man.	Zichtbaar blij zijn sommigen
	8	Long shot, geen camerabeweging	Een aantal mannen lopen van het schip, reddingswerkers op de voorgrond.	omdat ze het hebben gehaald.
	9	Long shot, camera draait naar helikopter	Een helikopter vliegt over zee met op de achtergrond een schip en een sloep.	
	10	Long shot, geen camerabeweging, camera is bevestigd op de boot	Drie reddingswerkers varen op zee, wijzend naar de achtergrond.	Gisterenmiddag ging het helemaal mis. De overvolle boot met vluchtelingen sloeg midden op zee om.
	11	Mid shot, geen camerabeweging	Man staat in een cabine van een schip met een telefoon aan zijn oor. Te horen is een stem die door de telefoon praat.	<i>Ik heb een vrouw, haar echtgenoot en hun baby opgepikt. Heb je daar nog plek voor?</i>
	12	Long shot, geen camerabeweging, camera is bevestigd op de boot	Terug naar shot 10. De drie reddingswerkers varen langs een bootje met tientallen mensen en trekken een man uit de zee aan boord.	Het was een strijd tegen de klok voor de reddingswerkers. De boot was binnen enkele minuten gezonken. Voor velen kwam de hulp te laat, maar af en toe was daar een klein wonder.
	13	Long shot, camera draait met bootje mee, van boven gefilmd	Reddingsbootje vaart langs met een man, vrouw en kind aan boord.	
	14	Long shot, geen camerabeweging, camera is bevestigd op de boot	Reddingswerker geeft kind over aan een andere reddingswerken op een groter schip.	
	15	Mid shot, camera beweegt met mensen	Reddingswerker op het grotere schip neemt kind over en is te horen. Daarna stapt de vader van het kind in en spreekt de voice over weer.	<i>Hallo lieverd, welkom.</i> Ook hier, deze vader heeft zijn dochter van de verdrinkingsdood kunnen redden
	16	Mid shot, geen camerabeweging	Vader, moeder en dochter zitten op een bankje, zichtbaar aangeslagen.	door haar net op tijd bij haar arm te grijpen.
(III) (2 min 12 sec)	17	Long shot, camera draait om nieuwslezeres heen	Nieuwslezeres staat in de studio, kijkt in de camera en draait daarna naar het scherm achter zich. Op het scherm is correspondent Rop Zoutberg te zien.	Correspondent Rop Zoutberg is op Sicilië. Rop, hoe zijn de mensen er aan toe die dit

18	Mid shot, geen camerabeweging	Nieuwslezeres in de studio.	hebben overleefd?
19	Long shot, camera draait om nieuwslezeres heen	Terug naar shot 17. Nieuwslezeres staat in de studio, naar het scherm achter zich. Op het scherm is de correspondent te zien.	
20	Mid shot, geen camerabeweging	Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact. In gesprek met nieuwslezeres. Op de achtergrond een haven met een schip met daarop mannen in witte pakken. Linksonder in beeld: 'Rop Zoutberg in Palermo'.	Ja, vanmiddag hier om vier uur kwam die boot binnen en eigenlijk als je een beeld vraagt wat me het meest is bijgebleven is dat zoveel mensen eigenlijk niks meer aan hadden dan alleen maar een korte broek, blootvoets kwamen ze hier aan wal. Mensen konden bijkomen, kregen water, kregen broodjes en konden zitten. Daarna ging het door naar vluchtelingencentra. Je zag net ook even, je hoorde dat verhaal van dat meisje, nou ik heb meer kinderen gezien, waaronder het kleinste, de kleinste overlevende is een jongetje van 1 jaar uit Palestina, met z'n vader, ook hij heeft het gisteren overleefd. Nou goed, nadat al die mensen van boord waren gegaan, kwamen de lichamen van boord van het schip. Daarna kwamen wagens
21	Long shot, camera zoomt in	Terug naar shot 8, maar ditmaal mannen in witte pakken die een kist van boord halen.	van uitvaartdiensten hier voorrijden en kwam ook.. Je ziet waarschijnlijk achter me nog mensen in witte pakken
22	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 20. Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact.	die houden zich bezig met de registratie van die stoffelijke overschotten. Er zijn 25 lichamen die van boord zijn gegaan. Nou, deze mensen worden verspreid komende dagen over begraafplaatsen op Sicilië.
23	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 18. Nieuwslezeres in de studio.	Vijfentwintig tot nu toe dus aan land, maar er moeten er nog veel in zee liggen.
24	Long shot, camera draait om nieuwslezeres heen	Terug naar shot 17. Nieuwslezeres staat in de studio, kijkt naar het scherm achter zich. Op het scherm is de correspondent te zien.	Is inmiddels al een beetje in te schatten hoeveel dat er zijn?
25	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 20. Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact. In gesprek met nieuwslezeres. Op de achtergrond een haven met een schip met daarom mannen in witte pakken.	Ja, nou het valt ongeveer te berekenen he.. Laten we zeggen er zijn ongeveer 400 mensen gered, er zijn ongeveer 400 mensen hier aangekomen. Er zaten ongeveer 600 tot 650 mensen aan boord van dat schip. Nou, betekent dus dat je op z'n minstens kunt spreken over 200 doden. Vanmorgen om tien uur is al besloten om niet verder te zoeken naar mensen die

			het mogelijk overleefd zouden hebben. De Libische kustwacht is nog wel altijd ter plekke, probeert nog meer drenkelingen uit het water te halen. Proberen ook die boot te lokaliseren, die daar waarschijnlijk op tientallen meters diepte ligt, met waarschijnlijk nog heel veel mensen in het ruim opgesloten. Dit gebeurde allemaal vandaag, al die mensen die hier van boord kwamen en intussen kwam het volgende bericht van de Italiaanse kustwacht, die alweer bezig waren met de volgende reddingsdienst, met opnieuw honderden mensen in zee, die overgebracht moesten worden op reddingsboten.
26	Long shot, camera draait om nieuwslezeres heen	Terug naar shot 17. Nieuwslezeres staat in de studio, naar het scherm achter zich. Op het scherm is de correspondent te zien.	Rop, dank je wel.

NOS Journaal 11 augustus 2015 (2 min 1 sec)

<i>Sectie</i>	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / - beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (28 sec)	1	Mid shot, camera draait om nieuwslezer heen	Nieuwslezer (Rik van de Westelaken) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond foto van mensen tussen rook.	En dan de vluchtelingenkampen in Griekenland. De VN noemt de situatie daar “beschamend” en “Europa onwaardig”, want het is een chaos. De vluchtelingen, meestal uit Syrië, leven dicht op elkaar, vaak zonder wc en andere voorzieningen en duizenden leven op straat. De Griekse autoriteiten, maar ook de Europese Unie, krijgen ervan langs van de Verenigde Naties. De spanningen in Griekenland lopen op en leiden zelfs nu tot geweld.
(II) (25 sec)	2	Long shot, geen camerabeweging	Correspondent (naam niet in beeld) spreekt voice over in over de beelden. Rubberen banden drijven op zee, zonsondergang.	Het vorige bootje is amper aan land of
	3	Long shot, weinig tot geen camerabeweging	Rubberen bootje (met tientallen juichende vluchtelingen) komt aan land.	de volgende komt eraan. Een veilige overtocht deze keer. Van Turkije naar het Griekse eiland Kos.
	4	Long shot, weinig tot geen camerabeweging	Mannen, vrouwen en kinderen met reddingsvesten stappen uit het bootje. Man met sigaret in zijn mond kijkt in de camera.	Ze dromen van veiligheid, een nieuw leven, ver weg

	5	Close-up, geen camerabeweging	Klein meisje met reddingsvest kijkt in de camera.	van de oorlog.
	6	Long shot, geen camerabeweging, van boven gefilmd	Groep vluchtelingen is aan land.	Zij die hen voorgingen weten inmiddels dat die toekomst hard is.
(III) (1 min 8 sec)	7	Long shot, camera beweegt mee met Griekse agent	Griekse agent duwt en slaat vluchtelingen. Agent trekt een lijn met zijn mes.	Griekse agent: <i>Wat zei ik?</i> Gewapend met een mes probeert een agent op Kos migranten op afstand te houden. Griekse agent: <i>Tot hier.</i>
	8	Geen camerabeweging, van achteren gefilmd	Grote menigte staat voor een hek te wachten.	Ze hopen dat ze vandaag papieren krijgen, waarmee ze beperkte tijd in Griekenland mogen blijven.
	9	Close-up, geen camerabeweging	Vrouw met hoed en zonnebril praat recht in de camera, druk gebarend met haar handen. Op de achtergrond een aantal mannen.	<i>Help me. Ik wil weg. Ik wil niet in Griekenland blijven. Ik wil Europa in. Ik kom uit Syrië, een land met enorme problemen.</i>
	10	Camera beweegt van rechts naar links, van boven gefilmd	Een knal, rook, mensen die door elkaar heen lopen.	De politie zet brandblussers in om de menigte te verspreiden. Weg uit Griekenland,
	11	Geen camera beweging, van boven gefilmd	Groep mannen staat voor een deur, een man gooit een lege vuilnisbak tegen de deur aan.	dat wil iedereen hier.
	12	Geen camerabeweging, van boven gefilmd	Een agent staat voor een deur en slaat een groep mensen met een knuppel.	Registratie, papieren. Tevergeefs wachten ze.
	13	Geen camerabeweging, van boven gefilmd	Twee vrouwen staan tussen de menigte met hun handen voor hun mond.	
	14	Camera zoomt uit, van boven gefilmd	Menigte voor de deur, duwend, trekkend, vechtend met elkaar.	
	15	Geen camerabeweging, van boven gefilmd	Tussen de menigte valt een vrouw flauw	
	16	Geen camerabeweging, van boven gefilmd	Een man loopt door de menigte en houdt een kind boven zijn armen	Mannen proberen de meest kwetsbaren in veiligheid te brengen.
	17	Geen camerabeweging, van boven gefilmd	Een man met een kind in zijn armen staat voor een deur, die half open staat.	<i>Ze stikt, ze stikt.</i>
	18	Geen camerabeweging, van boven gefilmd	De man geeft het kind over aan degene die binnen staat. Deur gaat dicht.	<i>Hier, neem haar over.</i>

<i>Sectie</i>	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / - beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (1 min 29 sec)	1	Mid shot, camera draait om nieuwslezer heen en zoomt uit	Nieuwslezer (Rob Trip) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond een foto van een vrouw en huilend meisje met reddingsvesten aan en een foto van een rubberen boot met tientallen mensen daarop. Foto met rubberen boot maakt dan plaats voor een kaart van Griekenland en Turkije, waarbij er in wordt gezoomd op verschillende eilanden.	Ruim duizend bootvluchtelingen die op het Griekse eiland Kos vastzaten in een stadion zijn vrij. Voorlopig althans. Ze mochten vandaag doorreizen naar Athene. Maar een oplossing voor de toestroom is er nog altijd niet. Vooral op de Griekse eilanden die het dichtst bij de Turkse kust liggen blijven ze maar komen. Zoals op Lesbos, Chios, Samos en op Kos dus. Allemaal liggen die eilanden op enkele kilometers van de Turkse kust.
	2	Long shot, camera beweegt mee met nieuwslezer	Nieuwslezer draait zich om en loopt naar het scherm achter zich waarop de correspondent te zien is.	Lucas Waagmeester, onze correspondent staat op de kade van Kos. Lucas, zo zagen wij eerder chaotische beelden vandaan komen. Hoe is het daar nu eigenlijk?
	3	Mid shot, geen camerabeweging	Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond tenten te zien en huilende kinderen te horen. Linksonder in beeld: 'Lucas Waagmeester op Kos'.	Ja, het echte grotere humanitaire drama dat hier de afgelopen dreigde, dat lijkt op dit moment min of meer afgewend. De gemeente had in al z'n wijsheid besloten de afgelopen dagen om een paar duizend vluchtelingen op te sluiten in het stadion hier, en er helemaal niet over nagedacht dat er in dat stadion misschien wel helemaal niet voldoende voorzieningen zijn voor de opvang van zo'n grote groep. Daar kwam nog overheen dat Syriërs en Afghanen, twee groepen vluchtelingen, elkaar constant in de haren dreigden te vliegen. D'r ontstonden opstootjes, dus dat zorgde ook echt voor problemen. Nou de deuren, de hekken van dat stadion zijn inmiddels weer open. De mensen zijn er uit en die twee groepen vluchtelingen moeten zich nu, sinds vanochtend melden op twee verschillende plekken op Kos. Op die manier is ook daar de rust enigszins weergekeerd. Neemt natuurlijk niet weg dat het enorme probleem dat hier speelt, namelijk veel te veel vluchtelingen op een veel te klein Grieks eilandje, dat dat probleem nog lang niet voorbij is.
(II) (2 min 2 sec)	4	Long shot, camera beweegt van rechts naar links	En oud stadion met cementen vloer is te zien. Correspondent Lucas Waagmeester spreekt voice over in. Rechtsonder in beeld: 'Kos verslag: Lucas Waagmeester'.	Het oude stadion van Kos is weer leeg. Twee toiletten, amper schaduw.

5	Long shot, geen camerabeweging	Oude voetbalgoal met daaromheen troep.	Het was misschien ook niet zo'n goed idee om hier
6	Mid shot, camera beweegt iets naar beneden	Drie staan buiten. Een man helpt een andere man zijn gezicht te wassen met een fles water.	2000 mensen onder te brengen. Maar daarmee is het probleem dat het eiland wilde oplossen, weer terug waar
7	Long shot, camera beweegt van rechts naar links	Tientallen mensen zitten in de schaduw aan een boulevard met tenten op de achtergrond.	het begin van de week ook was. Vluchtelingen op straat, aan de boulevard
8	Mid shot, camera beweegt met het stel mee	Man en vrouw, waarschijnlijk toeristen, lopen tussen de vluchtelingen door. Spreker uit shot 9 is al te horen.	tussen de economische bron van Kos, de toeristen. <i>Vluchtelingen zullen blijven komen. Dus er moet een</i>
9	Mid shot, geen camerabeweging	Vrouw staat voor de microfoon, op de achtergrond tenten en tientallen mensen. Linksonder in beeld: 'Julia Kourafa Artsen zonder Grenzen'.	<i>goed georganiseerd antwoord komen. Zodat de aankomst en registratie op een humane manier geregeld is.</i>
10	Mid shot, geen camerabeweging	Tientallen mannen zijn druk in gesprek met elkaar.	Want dit is de bottleneck:
11	Mid shot, camera zoomt uit	Vrouw met kind in haar arm geeft kind over aan een andere vrouw. Op de achtergrond een aantal mannen.	registratie van de nieuwkomers. Omdat Kos
12	Mid shot, camera beweegt naar links, van boven gefilmd	Man zit op de grond in kleermakerszit met zijn hoofd omlaag in zijn handen. Daarnaast slaapt een man op de grond.	het niet aankan, kunnen de vluchtelingen niet doorreizen en
13	Long shot, geen camerabeweging, vanaf de grond gefilmd	Tientallen mensen wachten voor een poort.	loopt het eiland snel vol.
14	Close-up, geen camerabeweging	Een man wordt geïnterviewd in het Engels, op de achtergrond tientallen mensen voor een deur.	<i>We wachten hier op papieren waarmee we naar Athene kunnen.</i>
15	Mid shot, camera beweegt van boven naar beneden	Een deur waartegen een vrouw en drie kinderen op de grond zitten. Interview uit shot 16 is te horen.	Hoe lang sta je al in de rij? <i>Sinds de vroege ochtend.</i>
16	Close-up, geen camerabeweging	Een man wordt geïnterviewd in het Engels, op de achtergrond tientallen mensen voor een deur.	<i>Sinds vijf uur.</i>

17	Mid shot, camera beweegt naar boven, vanaf de grond gefilmd	Een man wast zijn gezicht met water uit een tuinslang. Woorden uit shot 18 zijn al te horen.	Dit is de situatie nu.
18	Mid shot, geen camerabeweging	Correspondent staat voor tientallen mensen die voor een deur zitten en staan. Kijkt direct in de camera, oogcontact.	Een keer per uur gaat die deur open en dan druppelen er wat mensen naar binnen, maar het gaat allemaal ontzettend langzaam. Dit zijn alleen Syriërs. Die hebben ze al gescheiden van de Afghanen om de spanning uit die groep te halen. Maar je ziet, de capaciteit om mensen te registreren is veel te laag of ja er zijn gewoon veel te veel mensen. Het is maar hoe je het ziet.
18	Mid shot, geen camerabeweging	Deur gaat open, drie agenten zijn te zien. De eerste agent loopt druk met zijn arm zwaaiend naar buiten. Een vrouw staat voor de deur.	
19	Mid shot, camera beweegt naar rechts	Tientallen mensen staan voor de deur te wachten waar politieagenten met helmen staan.	Zeven duizend vluchtelingen zijn er inmiddels op het eiland
20	Mid shot, camera beweegt richting de deur	Mensen gaan een voor een door de deur, begeleid door politieagenten.	en een echt noodplan, een echte oplossing is er niet.
21	Mid shot, geen camerabeweging	Tientallen mensen staan dicht bij elkaar, worden tegengehouden door agenten met schilden.	
22	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 9. Vrouw staat voor de microfoon, op de achtergrond tenten en tientallen mensen. Linksonder in beeld: 'Julia Kourafa Artsen zonder Grenzen'.	<i>Het idee leeft, dat als we geen hulp bieden en geen fatsoenlijke registratie...dat ze dan niet meer komen.</i>
23	Long shot, geen camerabeweging	Man en vrouw zitten en liggen in een tent. Woorden uit shot 22 zijn nog te horen.	<i>Maar zo werkt het niet.</i>
24	Mid shot, geen camerabeweging	Man wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond de boulevard met een aantal mensen en de zee.	<i>Geen toilet, geen plek om te douchen... moeilijk om</i>
25	Long shot, geen camerabeweging	Huilend kind met moeder in een tent. Geen geluid. Interview uit shot 24 is nog te horen.	<i>de situatie heir te beschrijven.</i>
26	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 24. Man wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond	Jij bent blij dat je morgen weg kan.

			de boulevard met een aantal mensen en de zee.	<i>Ik ben zeker blij dat ik hier weg kan.</i>
(III) (1 min 3 sec)	27	Long shot, camera draait naar scherm toe.	Terug naar shot 2. Nieuwslezer staat voor het scherm waarop de correspondent te zien is.	Ja, Lucas, wat moet je daaruit opmaken, uit wat je ziet? Doen de autoriteiten, de Griekse autoriteiten echt wat of laten ze het op hun beloop?
	28	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 3. Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond tenten en mensen die heen en weer lopen.	Nou er lijkt wel wat beweging in te komen de afgelopen 24 uur. In ieder geval symptoombestrijding, er zijn twee extra teams oproerpolitie naar het eiland toegestuurd. Veertig man in totaal, om de rust hier te bewaren en er is toch ook een structurelere oplossing op dit moment onderweg. Tussen Athene en Kos vaart op dit moment een grote veerboot met een capaciteit van 2500 mensen en die moeten hier aan kade worden opgevangen. Dat wordt een soort drijvend opvangkamp en daar moeten ze ook worden geregistreerd en dan uiteindelijk worden meegenomen naar Athene. Dat zal toch wel voor een zekere verlichting zorgen, voor het eiland, maar tegelijk ook hier he, net als de afgelopen nachten en zal ook de komende nacht, voor morgenochtend en alle nachten daarna, zullen er ook een paar honderd mensen per nacht ook weer het eiland hier bereiken. Dus ook daar is het probleem echt nog lang niet voorbij.
	29	Long shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 2. Nieuwslezer staat voor het scherm waarop de correspondent te zien is.	Nee. Lucas, dank je wel, vanaf Kos.

NOS Journaal 17 augustus 2015 (2 min)

<i>Sectie</i>	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / - beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (18 sec)	1	Medium shot, camera draait om nieuwslezer heen	Nieuwslezer (Rob Trip) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond foto van een overvolle trein en een kaart met Macedonië roodgekleurd.	Dat is de situatie in Nederland, druk, maar onder controle. Er zijn plekken in Europa waar de situatie onhoudbaar wordt, zoals in de grensplaats Gevgelija, in Macedonië is dat. Waar migranten iedere dag de trein naar Servië bestormen. Ze reizen via een route die steeds populairder wordt, de Balkan-route.
(II) (1 min 31 sec)	2	Long shot, geen camerabeweging	Correspondent (naam niet in beeld) spreekt voice over in over de beelden. Grote groep mensen staat op het perron en loopt op het spoor terwijl er een trein aankomt.	Daar is er weer een, een oude trein, maar voor deze mensen cruciaal om verder Europa in te komen.

	3	Long shot, weinig tot geen camerabeweging	Groep mensen stappen op het perron.	Een eenzame agent probeert te massa nog in bedwang te houden. Maar ze zijn al zo ver gekomen, ze laten zich
	4	Medium shot, geen beweging	Tientallen mensen proberen trein in te stappen. Een man zwaait met zijn arm.	door niets meer tegenhouden. Ook als de trein
	5	Medium shot, camera beweegt mee door geduw en getrek menigte, van boven gefilmd	Honderden mensen staat op en het perron en tientallen proberen de trein in te klimmen via de ramen	vol is en de deuren dicht zijn
	6	Medium shot, camera beweegt mee door geduw en getrek menigte	Mensen proberen via de ramen van de trein, de trein binnen te komen. Een man helpt anderen om de trein in te komen.	probeert iedereen zich er nog in te proppen. <i>Snel. Deze man, deze man. Dat lukt wel. Ja, deze man.</i> Van Macedonië krijgen de migranten een driedaags visum zodat ze door
	7	Medium shot, camera beweegt mee door geduw en getrek menigte	Mensen proberen via de ramen van de trein, de trein binnen te komen.	het land kunnen reizen en de trein is een veilige en goedkope manier om Hongarije te bereiken. Schengenland
	8	Long shot, geen camerabeweging, van boven gefilmd	Grote groep staat voor de trein en mensen klimmen in de trein.	en springplank naar het Westen. Elke dag proberen hier zo'n 2000 mensen in die paar treinen te komen.
	9	Medium shot, camera zoomt in	Jongen kijkt huilend en schreeuwend uit het raam en ziet dan iemand in de verte staan.	Dit jochie is in het gedrang zijn enige houvast kwijtgeraakt. <i>Waar is je moeder?</i> <i>- Weet ik niet... Daar!</i>
	10	Medium shot, camera beweegt mee met de jongen	Jongen wordt uit de trein geholpen door twee andere mannen.	Omstanders halen hem eruit. Terug naar mama, maar ook terug naar af. De trein vertrekt,
	11	Long shot, camera draait van de trein naar de mensen	Een trein rijdt voorbij, tientallen mensen staan op het perron.	de volgende komt eraan, maar dan staat hier ook weer een nieuwe groep vluchtelingen.
(III) (12 sec)	12	Long shot, inzoomend tot medium shot.	Nieuwslezer (Rob Trip) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond een foto van een rubberen boot met mensen en daar overheen sterren van de vlag van de EU.	Ja al die mensen willen verder Europa in, maar de meeste Europese landen zitten niet op ze te wachten. En toch moet Europa iets doen, lijkt ook Duitsland zich te beseffen.

	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / - beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (27 sec)	1	Medium shot, camera zoomt uit	Nieuwslezer (Rob Trip) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond foto van rubberen boot met een aantal mensen op zee. Naast de foto verschijnen de cijfers: Turkije → Griekenland 63% Syriër 20% Afghaan 17% Irak/Noord-Afrika	Ook in Griekenland zetten ze alles op alles om de vluchtelingenstroom op te vangen, maar wie zijn ze, de mensen die daar aankomen, en waar komen ze vandaan? Volgens cijfers van de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de VN staken dit jaar tot nu toe zo'n 160.000 mensen over, vanuit Turkije naar Griekenland. De meeste van hen komen uit Syrië. Een vijfde van de vluchtelingen in Griekenland komt uit Afghanistan en bijna net zo veel mensen komen er uit Irak en Noord-Afrika.
(II) (2 min 21 sec)	2	Wide shot, geen camerabeweging, van boven gefilmd	Correspondent spreekt voice over in over de beelden. Grote schepen in een haven. Rechtsomder in beeld staat: 'Athene - verslag: Lucas Waagmeester'.	De volgende halte, de haven van Piraeus,
	3	Mid shot, camera beweegt mee met gezin en laat ze dan voorbij lopen	Man, vrouw en twee kinderen lopen op de haven. Op de achtergrond een groot schip.	Athene. Ze zijn bezig aan de langste reis van hun leven, steeds verder een onbekende wereld in.
	4	Close-up, geen camerabeweging, man van rechts gefilmd	Een man wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond een groot schip en auto's. Linksonder verschijnt: 'Nasr uit Syrië'.	<i>Waarom bent u weggegaan uit Turkije? Is het niet goed in Turkije?</i> <i>- Er is daar geen kans om je studie af te maken of een goede baan te vinden.</i>
	5	Close-up, geen camerabeweging, vrouw van links gefilmd	Vrouw uit shot 3 wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond is een deel van een schip te zien met de tekst 'highspeed'.	<i>Daar is het leven ook moeilijk.</i>
	6	Long shot, camera zoomt uit	Interview uit shot 5 is nog steeds te horen. Mensen lopen over straat, op de achtergrond staat een schip en rijden vrachtwagens voorbij.	<i>Je kunt daar niet leven.</i>
	7	Close-up, geen camerabeweging, vrouw van links gefilmd	Terug naar shot 5. Linksonder verschijnt: 'Rihan uit Syrië'.	<i>als een gewoon mens.</i>

8	Close-up, geen camerabeweging, man van rechts gefilmd	Een man wordt geïnterviewd in het Engels. Linksonder verschijnt: 'Giorgos Tzarbopoulos UNHCR'. Op de achtergrond is een kantoor te zien.	<i>Deze mensen vluchten voor oorlogsgeweld, en in Turkije zijn ze veilig. Waarom moeten ze dan naar Europa komen?</i> <i>- Ok, maar laten we dan Turkije echt serieus helpen. En Libanon, Jordanië en andere landen in de regio. Zodat mensen daar</i>
9	Mid shot, camera beweegt mee met man	Man uit shot 8 is aan het bellen in een kantoor met een map in zijn handen. Interview van shot 8 is nog steeds te horen. Daarna weer voice over.	<i>betere leefomstandigheden vinden.</i> De vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties ziet het gebeuren. Hoe langer een conflict duurt, hoe verder mensen van huis gaan.
10	Close-up, geen camerabeweging, man van rechts gefilmd	Terug naar shot 8.	<i>We komen mensen tegen in de kampen in Libanon en in Jordanië en in Turkije... die zeggen: de oorlog duurt nu al vijf jaar. Ik wil niet eindigen in een vluchtelingenkamp.</i>
11	Mid shot, camera beweegt naar links van de mannen naar de tassen, van achteren gefilmd	Drie mannen zitten met elkaar te praten.	En zij willen dus door met hun leven en komen naar Europa.
12	Mid shot, geen camerabeweging	Een man zit alleen en kijkt op zijn telefoon.	In die groep zitten hier opvallend veel jonge mensen
13	Mid shot, geen camerabeweging	Twee mannen praten met elkaar, op de achtergrond een vrouw. Begin interview uit shot 14 is te horen.	met geld en een opleiding. <i>Ten eerste is het in Afghanistan</i>
14	Close-up, geen camerabeweging, man van rechts gefilmd	Een man wordt geïnterviewd in het Engels. Linksonder verschijnt: 'Massoud uit Afghanistan'. Op de achtergrond zitten drie mannen.	<i>echt oorlog. Maar er zijn ook geen kansen,</i>
15	Long shot, geen camerabeweging	Interview uit shot 14 is nog steeds te horen. Vijf mannen lopen op straat, voorbij een stopbord.	<i>geen mogelijkheden voor jonge mensen.</i>
16	Close-up, geen camerabeweging, man van rechts gefilmd	Terug naar shot 8. Man wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond is een kantoor te zien.	<i>Ik hoor mensen zeggen: Syriërs komen met een iPhone 6 in hun zak. Waarom moeten wij ze helpen? Snapt u dat?</i> <i>- Nee, natuurlijk niet. Want om een vluchteling te helpen hoeft hij niet arm te zijn. Of honger te lijden.</i>

	17	Mid shot, camera beweegt om de groep heen	Lucas Waagmeester is in gesprek met een groep mensen. Man uit shot 4 (Nasr) is een van hen. Interview uit shot 16 is nog steeds te horen.	<i>Het gaat over veiligheid. Over het helpen van mensen die vluchten voor geweld en oorlog.</i>
	18	Close-up, geen camerabeweging, man van links gefilmd	Man uit shot 4 (Nasr) wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond staat een andere man.	<i>Er is niks leuks aan om je huis en familie te verlaten... om veiligheid en rust te moeten zoeken in een ander land.</i>
	19	Mid shot over naar long shot, camera beweegt van rechts naar links	Groep mensen loopt over de haven, op de voorgrond. Een man heeft een kind op zijn schouders. Op de achtergrond een groot schip. Interview van shot 18 is te horen.	<i>Jullie zien ons als vluchtelingen. Dat is geen fijne identiteit.</i>
(III) (8 sec)	20	Close-up, geen camerabeweging	Nieuwslezer (Rob Trip) in de NOS studio	Zes mensen zijn vandaag verdronken toen ze vanuit Turkije Griekenland probeerden te bereiken en twintig anderen werden gered.

NOS Journaal 20 augustus 2015 (2 min 35 sec)

<i>Sectie</i>	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / -beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (22 sec)	1	Long shot, ingezoomd tot mid shot, camera draait om nieuwslezer heen.	Nieuwslezer (Rob Trip) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond een foto van een groot schip en een man met kind.	Dan zijn er ook nog de problemen met vluchtelingen in Griekenland. Vijftientig honderd van die vluchtelingen zijn nu van de Griekse eilanden overgebracht naar het Griekse vasteland. De grote veerboot waarin ze na aankomst op Kos opgevangen en geregistreerd werden, heeft ze afgezet in de haven van Piraeus, bij Athene. Een tussenstation, op een barre tocht naar Noord- en West-Europa.
(II) (2 min 3 sec)	2	Wide shot, geen camerabeweging	Tientallen mensen op de kade, op de achtergrond een groot schip. Correspondent (naam niet in beeld) spreekt voice over in.	Het begin van een nieuwe toekomst is in zicht.
	3	Long shot, geen camerabeweging	Achterkant van een groot schip met honderden mensen aan boord en tientallen op de kade.	
	4	Long shot, geen camerabeweging	Tientallen mensen stappen van het schip af en lopen op de kade.	Niet veel later zetten ze hun eerste stappen op weg naar die hopelijk betere toekomst.

5	Long shot, ingezoomd	Tientallen mensen stappen van het schip af.	Opvallend veel jongeren zijn er bij. Fian (?) vertrok 15 dagen geleden met vader en zus uit Aleppo, in Syrië.
6	Mid shot, geen camerabeweging	Jonge vrouw wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond twee mannen	<i>We konden daar niet meer leven. Er zijn bommen, het is oorlog in Syrië. Op mijn hogeschool begon het ook gevaarlijk te worden. Dus we konden niet meer... Ik ben met de hogeschool gestopt.</i>
7	Long shot, camera zoomt in	Tientallen mannen, vrouwen en kinderen wachten op de kade naast een groot schip.	Maar ook Syriërs die al jaren in Jordanië en Turkije in kampen zaten, zijn aan de tocht naar Europa begonnen. Hele gezinnen vaak.
8	Mid shot, geen camerabeweging	Vrouw met hoofddoek staat op de kade. Zij wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond staat een man en lopen een aantal andere mannen.	<i>Naar Duitsland. Omdat ik daar familie heb. Mijn zwager woont daar. We hopen daar een betere toekomst te vinden voor onze kinderen.</i>
9	Long shot, camera beweegt schokkend door de menigte.	Tientallen mensen staan bij een busstation. Bus komt toeterend aangereden. Een agent staat erbij en is te horen.	Bussen brengen de vluchtelingen naar het hoofdstation van Athene, voor de volgende etappe. <i>De kinderen eerst.</i>
10	Long shot, camera beweegt schokkend door de menigte.	Tientallen mensen staan voor de deur van de bus en stappen een voor een in. De agent staat bij de deur en is te horen,	Met de trein willen ze naar Macedonië, op de Balkan. <i>Voorzichtig, de kinderen.</i>
11	Long shot, geen camerabeweging	Man zit gehurkt met kind in zijn armen en een vrouw naast hem. Achter hem staat een aantal mensen.	En dit is wat ze daar dan wacht. Bivakkeren in het niemandsland
12	Long shot, geen camerabeweging	Twee mannen zitten op de grond tussen hun tassen. Op de achtergrond tientallen mensen.	tussen de Griekse en Macedonische grens.
13	Long shot, geen camerabeweging	Man en vrouw zitten op de grond, op de achtergrond tientallen mensen. Interview uit shot 13 is al te horen.	<i>Het is moeilijk, hier leven.</i>
14	Mid shot, geen camerabeweging	Man uit shot 11 wordt geïnterviewd in het Engels. Hij zit met een kind in zijn armen. Om hem heen staan een aantal mensen.	<i>We kunnen niet slapen en niet eten. Het is zwaar voor ons hier.</i>
15	Mid shot, geen camerabeweging	Man wordt in het Engels geïnterviewd. Op de achtergrond een aantal mannen.	<i>Niemand geeft om ons. We zijn hier sinds gisteren. We zitten hier en slapen hier. Geen eten, geen water. Niets.</i>

	16	Long shot, geen camerabeweging	Grote menigte staat aan de rechterzijde van het beeld. Links staat vier agenten.	Macedonië doseert de doorstroom
	17	Long shot, geen camerabeweging	Ingezoomd op de menigte van shot 16. Tientallen mensen staan te wachten, een politieagent staat erbij.	van vluchtelingen omdat het treinstation
	18	Long shot, geen camerabeweging	Honderden mensen staat op en het perron en tientallen proberen de trein in te klimmen via de ramen. <u>Shot 8 uitzending 17 augustus 2015</u>	hier op de grens overspoeld werd.
	19	Mid shot, camera beweegt mee door geduw en getrek menigte	Mensen proberen via de ramen van de trein, de trein binnen te komen. Een man helpt anderen om de trein in te komen. <u>Shot 6 uitzending 17 augustus 2015.</u>	<i>Ja, zo ja... duwen!</i>
	20	Long shot, geen camerabeweging	Vrouw zit op de grond met haar hoofd omlaag en een slapen kind in haar armen. Links nog een kind en rechts zit ook een vrouw met haar hoofd omlaag.	Oververmoeid, slap of ziek zijn ze.
	21	Long shot, geen camerabeweging	Twee vrouwen en drie kinderen zitten op de grond. Een groep mensen staat achter ze.	Van de euforie, die ook zij hadden toen ze
	22	Long shot, geen camera beweging	Tientallen juichende mensen in een rubberen boot varen naar het strand.	net als deze vluchtelingen vanmorgen
	23	Long shot, geen camerabeweging	Shot 22 iets ingezoomd. Rubberen boot komt aan op het strand.	het strand van Kos bereikten
	24	Long shot, geen camerabeweging	Mensen uit shot 22 stappen uit de boot en omhelzen elkaar.	is inmiddels niet meer over.
(III) (10 sec)	25	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 1. Nieuwslezer in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond een foto van een man en een vrouw die elkaar vasthouden en een kaart van Griekenland met een pijl naar Macedonië.	De regering van Macedonië heeft de noodtoestand uitgeroepen voor de grensgebieden in het noorden en zuiden van het land. Daar worden militairen naartoe gestuurd om te helpen met de grensbewaking.

<i>Sectie</i>	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / - beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (25 sec)	1	Long shot, camera zoomt in tot mid shot	Nieuwslezer (Rob Trip) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond foto van een moeder en haar huilende kind. Daarnaast een foto van twee mannen en een kind.	De machteloosheid van Europa om eensgezind iets te doen aan de vluchtelingen crisis. Duitsland heeft er schoon genoeg van en wil dat de EU in actie komt. Kort gezegd, ieder land doet nu maar wat. Macedonië, geen lid van de EU trouwens, riep gisteren zelfs de noodtoestand uit zodat het leger kan worden ingezet. Er komen zoveel vluchtelingen uit Griekenland naar Macedonië dat ze daar besloten de grens te sluiten. En dat liep mis.
(II) (1 min 44)	2	Close-up, geen camerabeweging	Een hand voor een kampvuur. Correspondent (naam niet in beeld) spreekt voice over in.	De koude nacht is een klein ongemak.
	3	Mid shot, geen camerabeweging	Groepje mensen zit bij een kampvuur in de nacht.	vergeleken met de gevaren die de vluchtelingen tegenkomen op hun tocht.
	4	Close-up, geen camerabeweging	Klein kind slaapt buiten.	De tocht die hen steeds verder wegvoert van thuis,
	5	Mid shot, geen camerabeweging	Shot 4 is nu uitgezoomd. Slapend kind is nog steeds te zien met op de achtergrond een aantal volwassenen die wakker zijn.	van Syrië.
	6	Long shot, geen camerabeweging	Groep mensen zit en staat rond een vuurtje, naast een treinspoor in de nacht.	Ze hebben zich overgegeven aan mensensmokkelaars, lopen de kans afgeperst of beroofd te worden
	7	Close-up, geen camerabeweging, camera filmt op grondniveau	Mensen lopen voorbij, alleen de schoenen zijn te zien.	en krijgen te maken met corrupte agenten.
	8	Mid shot, camera beweegt van rechts naar links	Groep mensen loopt voorbij met een man en klein meisje op zijn arm en een vrouw op de voorgrond. Man en kind kijken de camera in.	Maar deze hindernis hebben ze bijna genomen. Ze naderen de grens met
	9	Long shot, geen camerabeweging	Mensen lopen in lange rijen langs een weg en een aantal loopt op de weg.	Macedonië.
	10	Ingezoomd mid shot, camera beweegt met mensen	Meerdere mensen in de rij steken hun arm op met twee vingers omhoog. Interview uit shot 12 is te horen.	<i>We willen de Europese landen niet lastigvallen</i>

11	Long shot, geen camerabeweging	Groepen mensen lopen langs een treinspoor naar de camera toe	<i>met onze problemen.</i>
12	Close-up, geen camerabeweging, man van links gefilmd	Man wordt in het Engels geïnterviewd, grote menigte op de achtergrond.	<i>Maar ik heb geen toekomst in Syrië. Daarom moet ik een toekomst vinden voor mij en mijn kinderen.</i>
13	Long shot, camera beweegt na de knal met mensen mee	Grote menigte bij elkaar, een knal is te horen waarna mensen gillen en wegrennen. Daarna nog drie knallen en rook.	Aan de grens loopt het volledig uit de hand. De grens is potdicht en leger en politie proberen de migranten met traangasgranaten tegen te houden.
14	Mid shot, camera beweegt tussen mensen door	Een man ligt op de grond met bebloed been. Omstanders wikkelen een doek om zijn been.	Zo is er toch weer dat geweld.
15	Mid shot, geen camera beweging	Vrouw en drie huilende kinderen zitten op de grond.	
16	Mid shot, camera beweegt van boven naar beneden	Groep mannen staat bij een spoorwegovergang. Een van de gewonde mannen heeft zijn broek omlaag en een andere man hurkt met een flesje water.	
17	Close-up, geen camerabeweging	Ingezoomd op de wond op de bovenbeen van de man in shot 16. Er wordt op de achtergrond in het Arabisch gesproken.	
18	Mid shot, geen camerabeweging	Een man zit in kleermakerszit met zijn hoofd omlaag op de grond met een groep mensen in een cirkel om hem heen.	De migranten willen niet blijven in Macedonië, ze willen er alleen door.
19	Close-up, geen camerabeweging	Man uit shot 18 staat met een doekje in zijn rechterhand. Hij heeft een wond op zijn neus en oog. Op de achtergrond meerdere mannen.	In twee maanden tijd zijn 25.000 vluchtelingen
20	Mid shot, geen camerabeweging, politieagenten van achteren gefilmd	Meerdere politieagenten met kogelwerende vesten houden een grote groep mensen tegen.	de grens overgestoken. Het land heeft er genoeg van.
21	Close-up, geen camera beweging, politieagenten van achteren gefilmd	Man staat met een huilende baby tegenover politieagenten. Op de achtergrond de rest van de groep mensen. De man met de baby mag tussen twee agenten door lopen.	<i>Alsjeblieft, alleen de baby..</i> Aan het eind van de middag besloot Macedonië toch weer migranten toe te laten, maar alleen het aantal dat het land aankan.
22	Ingezoomd close-up, geen camerabeweging	Man met huilend kind op zijn schouders tussen de menigte	Zo neemt de druk op het niemandsland tussen Griekenland en Macedonië

23	Mid shot, geen camerabeweging, politieagenten van achteren gefilmd	Shot 22 is uitgezoomd, man en huilend kind zijn op de achtergrond te zien, politieagenten op de voorgrond.	nog steeds toe.
----	--	--	-----------------

NOS Journaal 26 augustus 2015 (6 min 52 sec)

<i>Sectie</i>	<i>Shot</i>	<i>Camerastandpunt / -beweging</i>	<i>Beschrijving scene, geluid, beweging, namen</i>	<i>Gesproken woorden</i>
(I) (22 sec)	1	Long shot, ingezoomd tot mid shot, camera draait om nieuwslezers heen.	Nieuwslezers (Annechien Steenhuizen) in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond een foto van vier mensen die over een veld lopen en een foto van een moeder met kind. Daarna een kaart van Turkije en de Balkan met pijlen naar Hongarije toe.	Een groeiend aantal mensen bereikt West-Europa via de Balkan-route. Vanuit het Midden-Oosten trekken ze naar Turkije en dan per boot naar Griekenland. En vervolgens gaat de reis verder richting het noorden, via Macedonië, Servië naar Hongarije. Correspondent Marcel van der Steen volgt twee Syriërs. Ze proberen via Servië, Hongarije te bereiken.
(II) (2 min 30 sec)	2	Long shot, geen camerabeweging	Tientallen mensen staan bij elkaar, op de achtergrond houden twee mannen elkaar vast. Correspondent doet voice over. Rechtsonder in beeld: 'Servië verslag: Marcel van der Steen'.	Een kleine vechtpartij in het Servische opvangkamp Kanjiža vandaag
	3	Long shot, camera beweegt achter agenten aan	Een schreeuwende man wordt omsingeld door 3 agenten, tientallen mannen staan eromheen te kijken.	waar op dit moment zo'n 500 mensen verblijven.
	4	Long shot, geen camerabeweging	Op de voorgrond een klein kind, op de achtergrond tientallen mensen. Een vrouw met kind loopt voorbij. Twee mannen lopen voorbij met een tafel.	Over het algemeen is het er rustig. De duizenden die vanuit het zuiden door Servië reizen, kunnen hier
	5	Mid shot, geen camerabeweging	Een meisje kijkt de camera in, achter haar een baby die gevoed wordt door een vrouw.	een korte tijd bijkomen, maar zijn vastberaden door te gaan.
	6	Long shot, geen camerabeweging	Tientallen mensen zitten op de grond, op de achtergrond verschillende tenten. Interview uit shot 7 is te horen.	<i>Ze zeggen dat ik acht tot tien uur moet lopen</i>
	7	Mid shot, geen camerabeweging	Een oudere man wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond lopen mensen voorbij en staat een tent.	<i>om in Hongarije te komen...</i>

8	Close-up, geen camerabeweging	De handen van de oudere man houden krukken vast en een plastic tas. Interview uit shot 7 is nog steeds te horen.	<i>Dat red ik niet.</i>
9	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 7. Een oudere man wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond lopen mensen voorbij en staat een tent.	<i>Ik zei: wil je me dood hebben? Prima. Want ik ga naar Nederland. Nergens anders heen.</i>
10	Mid shot, geen camerabeweging	Correspondent kijkt de camera in, oogcontact. Op de achtergrond tientallen mensen die rondlopen en tenten. Linksonder verschijnt: 'Marcel van der Steen in Servië'.	Het is een groot verschil als je kijkt naar de voorzieningen hier in Servië in vergelijking met de situatie aan de Grieks-Macedonische grens van een paar dagen geleden. Er zijn tenten om te rusten, te overnachten eventueel, er is een artsenspost, voedsel en zelfs gratis wifi. Maar de mensen die hier komen met bussen uit Belgrado of Subotica willen hier helemaal niet blijven. Zo snel mogelijk willen ze door, die laatste, moeilijke grens over met Hongarije.
11	Long shot, geen camerabeweging, vanaf de grond gefilmd	In de verte lopen tientallen mensen tussen een dichtbegroeide weg. Interview uit shot 13 is te horen.	<i>Waar gaan jullie heen?</i>
12	Long shot, geen camerabeweging, vanaf de grond gefilmd	Vier jonge mannen lopen op een dichtbegroeide weg naar de camera toe. Interview uit shot 13 is te horen.	<i>We gaan nu naar Duitsland</i>
13	Mid shot, camera beweegt naar achteren met de mannen mee	Vier mannen uit shot 12 lopen naar de camera toe. Een van hen wordt geïnterviewd in het Engels. Linksonder verschijnt: 'Rafiq Muhedin Syrië'.	<i>Er sterven iedere dag veel mensen in Syrië.</i>
14	Mid shot, camera beweegt naar achteren met de mannen mee	Reframe van shot shot 13.	<i>Je leeft in een enge film. In Syrië gaat het niet alleen om het doden,</i>
15	Mid shot, geen camerabeweging	De vier mannen lopen voorbij de camera. Interview is nog steeds te horen.	<i>ze doden voor de lol. Als God het wil word ik een voetballer</i>
16	Mid shot, camera beweegt naar achteren met de mannen mee	De vier mannen lopen op een treinspoor. Alleen de benen en schoenen zijn te zien.	<i>en maakt hij zijn studie af.</i>
17	Mid shot, camera beweegt naar achteren met de mannen mee	Een van de andere mannen wordt nu geïnterviewd in het Engels. Linksonder verschijnt: 'Basheer Alturk Syrië'.	<i>Je moet steeds weer blijven lopen.</i> <i>- Ik geloof in het lot. Je moet je eigen lot creëren.</i>

		Eerste man (Rafiq) onderbreekt Basheer.		
	18	Mid shot, geen camerabeweging	De vier mannen staan stil bij elkaar. Rafiq staat op de voorgrond en kijkt naar rechts. Interview uit shot 19 is al te horen.	<i>Wij staan nu hier</i>
	19	Close-up, geen camerabeweging	Een van de mannen wijst dingen aan op een kaart op zijn telefoon en praat met de correspondent.	<i>en de Hongaarse politie staat daar. Het is maar enkele minuten lopen. We willen aan de Hongaarse politie ontkomen door hierheen te gaan.</i> <i>- Dus jullie gaan nu door dit veld?</i> <i>Ja.</i>
	20	Mid shot, camera beweegt met de man mee.	Terug naar shot 18. Correspondent neemt afscheid van de mannen. Drie lopen er weg en Rafiq geeft een hand en omhelst de correspondent en geeft een high five aan de cameraman.	<i>- Succes jongens</i> <i>Dank je.</i>
	21	Mid shot, geen camerabeweging	Oudere man uit shot 7 staat met zijn krukken op het spoor, het is donker geworden.	
	22	Mid shot, geen camerabeweging	Oudere man spreekt in het Engels.	<i>Is er politie? Ik heb hulp nodig, ik ben zo moe.</i>
	23	Mid shot, geen camerabeweging	Reframe van shot 22. Correspondent antwoordt terug.	<i>- Nog twee kilometer, denk ik.</i>
	24	Mid shot, geen camerabeweging	Oudere man loopt van de camera weg, alleen zijn benen en krukken zijn te zien.	
(III) (4 min)	25	Mid shot uitgezoomd tot long shot, camera draait naar het scherm toe	Nieuwslezeres in de NOS studio, kijkt direct in de camera, oogcontact. Op de achtergrond een foto van tientallen mensen die dicht op elkaar staan. Dan draait de nieuwslezeres zich om naar het scherm achter zich. Daarop is een andere correspondent te zien.	Ja en bij de spoorlijn aan de andere kant van die grens, de Hongaarse kant, daar is Jeroen Wollaars. Jeroen, wat staat deze mensen te wachten?
	26	Mid shot, geen camerabeweging	Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact. De correspondent staat bij een spoorlijn, op de achtergrond twee auto's. Linksonder verschijnt: 'Jeroen Wollaars'.	Nou, nog altijd komen deze mensen over die spoorlijn hier Hongarije binnengelopen en dan staan er twee politieagenten, die verwijzen ze naar een grasveldje iets verderop. Daar krijgen ze iets te eten, daar krijgen ze iets te drinken, maar die stroom die is zo enorm dat er daar af en toe relletjes uitbreken. Relletjes omdat die mensen moeten wachten op bussen die ze verplaatsen naar asielzoekerscentra en

			die bussen die komen maar niet. En als ze eenmaal naar die asielzoekerscentra gaan dan braken daar ook vandaag relletjes uit, omdat ze overvol zitten. Dus je merkt dat de situatie hier aan de Hongaarse grens en in Hongarije toch steeds meer spanning krijgt.
27	Mid shot, geen camerabeweging	Nieuwslezers kijkt naar links en stelt een vraag.	Maar nou zijn ze in Hongarije toch ook bezig met de bouw van dat hek?
28	Long shot, camera zoomt in	Terug naar shot 25. Nieuwslezers staat naar het scherm te kijken waarop de correspondent te zien is. Woorden uit shot 29 zijn al te horen.	Ja dat klopt, alleen dat
29	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 26. Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact. De correspondent staat bij een spoorlijn, op de achtergrond twee auto's.	is hier nog niet, zoals je kan zien, hier kunnen mensen zo doorlopen. En het is 175 kilometer he, de grens tussen Hongarije en Servië, en dat is lang, dat betekent dat dat hek op heel veel plekken ook nog niet klaar is. Op heel veel plekken is het niet veel meer dan een rol prikkeldraad. Nou ja, dit zijn mensen die hebben Aleppo overleefd, dit zijn mensen die zijn de Middellandse Zee soms overgestoken in die bekende bootjes en die laten zich, merkten wij ook vandaag, door zo'n rol prikkeldraad écht niet tegenhouden.
30	Close-up, geen camerabeweging	Man kijkt door een verrekijker. Correspondent doet de voice over.	In zijn eentje
31	Close-up, geen camerabeweging	Ingezoomd op de verrekijker.	bewaakt Soltan (?) een stuk grens van zeker 20 kilometer.
32	Mid shot, camera loopt achter de man aan, camera zoomt uit	Man loopt op de weg, langs een rol prikkeldraad.	Hier is nog geen hek en de tijdelijke maatregelen houden niemand tegen.
33	Close-up, camera beweegt door prikkeldraad	Man houdt prikkeldraad omhoog. Interview uit shot 34 is te horen.	<i>Met een t-shirt tillen ze het omhoog, dan gaan ze er onderdoor.</i>
34	Mid shot, geen camerabeweging	Man staat stil voor rol prikkeldraad. Hij spreekt in het Hongaars. Linksonder verschijnt: 'grenswachter Hongarije'.	<i>Of ze graven. Of knippen het kapot. Je komt er makkelijk doorheen.</i>
35	Long shot, geen camerabeweging	Aantal mensen loopt op een dichtbegroeide weg naar de camera toe. Voice over is te horen.	En dat gebeurt dan ook. Overal komen we vandaag groepjes vluchtelingen tegen.
36	Mid shot, geen camerabeweging	Man wordt in het Engels geïnterviewd. Op de	<i>Ik kom uit Afghanistan. We gaan naar Duitsland.</i>

		achtergrond een aantal andere mannen.	
37	Long shot, camera beweegt met man mee	Politieagent loopt over een spoor naar een groep mensen toe en wijst ze ergens naartoe. Voice over is te horen.	De politie komt alleen in actie tegen mensensmokkelaars. Aan deze kant van de spoorlijn is hij zelfs de enige agent. Vluchtelingen worden niet opgepakt
38	Long shot, geen camerabeweging	Politieagent pakt eten vanuit een busje en deelt het uit aan mensen.	maar opgevangen.
39	Van close-up naar focus op de achtergrond	Ingezoomd op prikkeldraad. Op de achtergrond zijn politiewagens en bussen te zien.	Uiteindelijk gaat het in bussen naar dit overvolle kamp.
40	Long shot, geen camerabeweging	Een vrouw zit met haar rug naar de camera toe. Op de achtergrond een busje met een Nederlands kenteken.	Waar Europese grensbewakers werken. Ook Nederlanders.
41	Long shot, geen camerabeweging	Politieagenten staan voor een grote groep mensen. Een aantal agenten loopt voorbij.	Vandaag kwam een recordaantal vluchtelingen aan.
42	Mid shot, geen camerabeweging	Man spreekt in het Engels. Op de achtergrond een hek en witte auto's. Linksonder verschijnt: 'woordvoerder politie Hongarije'.	<i>In de laatste 24 uur hebben we 2330 illegalen aangehouden. Onder wie 555 kinderen.</i>
43	Long shot, camera beweegt met mannen mee.	Uit een politieauto stappen vier agenten uit en ze lopen naar een hek. Voice over is te horen.	Even voor de middag gaat het mis. Honderden vluchtelingen willen weg.
44	Long shot, geen camerabeweging	Door een hek is te zien dat tientallen mensen tegenover een aantal politieagenten staan. De groep is een het roepen.	<i>Help ons, help ons.</i>
45	Long shot, camera beweegt heen en weer	Tientallen mensen lopen heen en weer, er is rook te zien.	D'r wordt traangas ingezet, maar hulpverleners komen uitleggen dat het van hier vaak naar een ander kamp gaat.
46	Mid shot, geen camerabeweging	Man wordt geïnterviewd in het Engels. Op de achtergrond zijn auto's te zien. Linksonder verschijnt: 'hulpverlener vluchtelingenkamp'.	<i>Dit is een open kamp. Je kan er in- en uitlopen maar je moet 's nachts terug zijn.</i> <i>- Maar je kan ook verder met je reis als je wilt?</i>
47	Long shot, camera zoomt in.	Een volle bus rijdt weg, een man in de bus steekt zijn duim op. Op de voorgrond nog een cameraman. Interview uit shot 46 is nog te horen, daarna weer voice over.	<i>Ze gaan meteen naar een ander land.</i> En dus duurt de opstand maar even en gaan uiteindelijk zelfs de duimpjes omhoog.

48	Long shot, camera draait langzaam naar scherm toe	Terug naar shot 25. Nieuwslezers staat naar het scherm te kijken waarop de correspondent te zien is.	Jeroen het lijkt erop dat iedereen toch uiteindelijk wel wordt doorgelaten, maar vandaag werd ook bekend dat de grenspolitie daar wordt uitgebreid. Hoe zit dat?
49	Mid shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 26. Correspondent kijkt direct in de camera, oogcontact. De correspondent staat bij een spoorlijn, op de achtergrond twee auto's.	Ja, dat klopt. De politiecommissaris in Boedapest heeft bekendgemaakt dat ie 2100 mensen van de ME vrij gaat maken om hier aan grensbewaking te doen. En dat lijkt een beetje paradoxaal. Aan de ene kant zien je dat mensen door kunnen lopen en ook wel door kunnen reizen, aan de andere kant wordt die grensbewaking toch uitgebreid. Ik denk dat er twee dingen aan de hand zijn. Aan de ene kant, ja toch de retoriek uit Boedapest en de pragmatiek hier ter plekke. Mensen willen niet een tweede Macedonië. En aan de andere kant, het is ook een interne aangelegenheid. Premier Orban is er alles aan gelegen om de extreemrechtse Jobbik partij wind uit de zeilen te nemen, dus Orban moet zich streng opstellen. Hij moet het land laten zien dat ie toch echt wat doet, zelfs als dat hier aan de grens, in de praktijk misschien heel anders uitpakt.
50	Long shot, geen camerabeweging	Terug naar shot 25. Nieuwslezers staat naar het scherm te kijken waarop de correspondent te zien is.	Jeroen, dank je wel.